

Sivistysalan toimialakatsaus ja barometri 2025

Kasvatus, koulutus ja tutkimus

ESIPUHE

Yhteiskunnan resilienssi nojaa yhteisöllisyyteen ja osaamiseen

Sivistysala ry kokoaa koulutuksen, tutkimuksen, osaamisen, kulttuurin ja sivistyksen toimijoita yhteen. Yhtenä keskeisenä strategisena tavoitteenamme on lisätä päätöksenteon ja toiminnan tueksi laaja-alaisesti tietoa ja ymmärrystä sivistysalaa koskevista asioista, niin haasteista kuin huipuistakin. Vaikutamme tiedolla ja kokemuksella.

Tämä Sivistan vuosittain julkaistava barometri ja toimialakatsaus on seitsemäs laatuaan. Sen äärellä pääsee tarkastelemaan viimeisimpiä tilastotietoja mm. koulutuksen järjestäjistä, rahoituksesta ja henkilöstöstä, opiskelijoista, opintoihin pääsystä ja opintojen etenemisestä, valmistuneiden työllistymisestä, koulutustasosta ja T&K&I-toiminnasta sekä monesta muusta teemasta.

Toimialaamme kohdistuu yhteiskunnassa paljon odotuksia: lasten harrastukset ja hoiva, nuorten oppiminen ja koulutus, aikuisten osaamisen täydentäminen ja ura sekä kansainvälisesti kilpailukykyinen tutkimus ja kulttuurinen pääoma viitoittavat tietä koko Suomen tulevaisuudelle.

Osaamisen ja koulutuksen merkitys on noussut vahvasti julkiseen keskusteluun juuri nyt, kun on valittavasti alkanut näyttää siltä, että vakaa sivistyksen perusta ei olekaan itsestäänselvyys. Pitkään jatkuneet talouden haasteet näkyvät jo oppimisen arjessakin. Maailmalla on kuitenkin menossa kehityskulkuja, joissa mitataan paitsi huippututkimuksen merkitystä globaalien ongelmien ratkaisijana myös ihan jokaisen yksilön koulupolun merkitystä eheän yhteiskunnan turvaajana – siksi sivistyksen perustaa on puolustettava.

Yhtäläiset mahdollisuudet kouluttautua ja edetä unelmista tekoihin edellyttävät toimivaa ja saavutettavaa koulutusjärjestelmää. Kaiken kohinan keskellä on hyvä muistaa, että inhimillinen pääoma on olemassa myös vaikeina aikoina. Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä ihminen kohtaa ihmisen, ja yhdessä rakennamme yhteisöjä, joissa opitaan, tutkitaan, innostutaan uudesta ja selätetään vaikeudetkin sisulla ja riittäväillä resursseilla. Yhteiskunnan resilienssin perusta syntyy osaavista ihmisistä ja yhteisöistä, joihin kiinnitymme.

Meillä on lupa vaatia parempaa tulevaisuutta – ja tehdä se. Sivistys on vastaus.

Oivalluttavia lukuhetkiä!

Helsingissä 13.11.2025

Susanna Niinistö-Sivuranta
toimitusjohtaja
Sivista

SISÄLLYS

Esipuhe	2
Tiivistelmä	5
Koulutus- ja tutkimusalan määrittely	7
BAROMETRI	8
Yleiset näkymät.....	9
Yhteistyö.....	10
Opiskelija- ja oppilasmäärä	12
Aloituspaikat.....	13
Rahoitus ja muut tulot	15
Henkilöstömäärä.....	17
Rekrytointiongelmat	19
Investoinnit	20
Koulutusvienti	22
Taloudellinen tulos.....	23
TOIMIALAKATSAUS	25
Koulutusala – järjestäjät, henkilöstö ja rahoitus	26
Koulutuksen järjestäjien määrä.....	26
Oppilaitosten määrä.....	27
Henkilöstö	29
Julkinen rahoitus ja koulutusmenot.....	31
Opiskelijat ja osaaminen	34
Oppijat.....	34
Koulutukseen hakeutuminen ja sijoittuminen.....	36
Opintojen keskeyttäminen ja eteneminen	38
Väestön koulutustaso ja osaamisen ylläpito.....	41
Vastavalmistuneiden työllistyminen.....	45

Tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot	47
Korkeakoulujen tutkimustoiminta	47
T&K-panostus	48
T&K-henkilöstö.....	51
Yritysten innovaatiotoiminta	52
Ajankohtaista alan tutkimuksesta.....	54
Koulutukseen panostaminen tasaa matalan syntyvyyden vaikutusta – jopa ilman lisärahoitusta ...	54
Opiskeluperusteisen maahanmuuton viimeaikainen kehitys.....	55
Ulkomaalaisten keksijöiden rooli suomalaisessa teknologiakehityksessä	56
Mikä on tutkintotodistuksesi tuotto?	56

TIIVISTELMÄ

Tämä julkaisu koostuu kahdesta osasta: barometrasta ja toimialakatsauksesta. Toimialakatsaukseen on koottu joitakin nostoja erilaisista tilastoista. Lähinnä nostot on tehty Tilastokeskuksen (<http://www.tilastokeskus.fi/>) ja OECD:n (<https://stats.oecd.org/>) kokoamista tilastoista.

Barometrin aineisto on koottu lomakkeella yksityisiltä koulutuksen järjestäjiltä ja varhaiskasvatuksen tuottajilta. Kukin organisaatio on saanut yhden linkin. Edustajaa on pyydetty arvioimaan toteutunutta ja tulevaa kehitystä (positiivinen, ei muutosta, negatiivinen) tiettyjen kriteerien suhteen. Saldoluku on muodostettu vähentämällä positiivisten arvioiden osuudesta negatiivisesti arvioineiden osuus. Siten saldo-luku kertoo positiivisten arvioiden prosenttiosuuden negatiivisiin. Tällä kertaa vastaus saatiin 122 organisaatiolta (noin 26 prosentilla) 17.-29.10.2025.

Toimialan yleisten näkymien nähdään heikentyneen viimeisen 12 kuukauden aikana useammin kuin parantuneen. Näkymät seuraavalle 12 kuukaudelle ovat edelleen heikkenevät, vaikkakaan eivät samoissa määrin kuin edeltävällä jaksolla.

Yleisten näkymien koetaan heikentyneen kaikissa muissa koulutusmuodoissa paitsi yleissivistävässä koulutuksessa. Näkymä nähdään edelleen heikkenevinä pl. yleissivistävä koulutus, jossa näkymä koetaan neutraalina.

Opiskelija/oppilas/lapsimäärältään kasvaneita organisaatioita on enemmän kuin määrältään laskeneita kuluneen 12 kuukauden aikana. Seuraavan 12 kuukauden aikana opiskelija- ja lapsimäärän ennakoitaan kasvavan 39 prosentissa organisaatioista ja säilyvän ennallaan 54 prosentissa. Kansainvälisen lasten määrä on

laskenut varhaiskasvatuksessa. Kasvua on ollut ja ennakoitaan etenkin ammattikorkeakouluissa.

Kaikista vastaajista 36 prosenttia näkee koulutusmuotonsa aloituspaikkojen tai päiväkotipaikkojen tarpeen kasvaneen kuluneen 12 kuukauden aikana ja 35 prosenttia odottaa tarpeen kasvavan seuraavan 12 kuukauden aikana. Noin 50 prosenttia kokee tarpeen säilyneen ja odottaa säilyvän entisellään.

Vastaajista 44 prosenttia arvioi kokonaisrahoituksen säilyneen entisellään ja 33 prosenttia kasvaneen. Rahoituksen katsoo useampi laskeneen kuin nousseen ammatillisessa koulutuksessa. Aiempaa harvempi odottaa kokonaisrahoituksen laskevan seuraavan 12 kuukauden aikana – etenkin ammatillisessa koulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa.

Julkinen rahoitus on kehittynyt odotettua vahvemmin. Ammatillisessa on kuitenkin toteutunut odotettu lasku. Korkeakouluja ja yleissivistävää koulutusta lukuun ottamatta odotukset julkisen rahoituksen suhteen ovat heikkenevät, etenkin ammatillisessa koulutuksessa.

Vastaajista 34 prosenttia ilmoittaa henkilöstömääränsä kasvaneen kuluneen 12 kuukauden aikana ja 25 prosenttia laskeneen. Kasvu on ollut yleisempää korkeakouluissa, yleissivistävässä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa henkilöstömäärä näyttäisi jatkaneen laskua ja ammatillisessa koulutuksessa kääntyneen yleisesti laskevaan.

Odotukset henkilöstön laskusta seuraavan 12 kuukauden aikana eivät ole yhtä yleisiä kuin vuosi sitten. Näin on etenkin vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa. Ammatillisessa koulutuksessa laskun ennakoitaan

jatkuvan. Etenkin yliopistoissa odotetaan henkilöstömäärän kasvun jatkuvan.

Kansainvälisen henkilöstön määrä on kasvanut kuluneen 12 kuukauden aikana kaikissa koulutusmuodoissa pl. taiteen perusopetus, jossa se on säilynyt entisellään. Kansainvälisen henkilöstön määrän odotetaan kasvavan erityisesti korkeakouluissa.

Vastaajista 41 prosentilla viimeisin tilinpäätös on ollut ylijäämäinen, 24 prosentilla tasapainossa ja 35 prosentilla alijäämäinen. Odotukset ovat toteutunutta heikommat etenkin ammatillisessa koulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa. Selkeimmin kannattavuuden kanssa näytettäisiin kamppailtavan varhaiskasvatuksessa.

Edellä käsiteltyjen teemojen lisäksi barometrissa on kartoitettu alan yhteisyyttä sisäisesti ja muun työelämän kanssa, rekrytointiongelmia, investointeja ja koulutusvientä.

Toimialakatsauksessa nostetaan esiin viimeisimpiä tilastotietoja mm. koulutuksen järjestäjistä, rahoituksesta ja henkilöstöstä, opiskelijoista, opintoihin pääsystä, opintojen etenemisestä, valmistuneiden työllistymisestä, koulustasosta ja T&K&I-toiminnasta. Lopussa nostetaan esiin neljä tuoretta koulutus- ja tutkimustoimintaa koskevaa tutkimusta.

Vuoden 2024 lopussa oli toiminnassa 844 koulutuksen järjestäjää, joilla oli 3 104 oppilaitosta. Koulutus työllisti 193 000 henkilöä, joka vastaa 7,4 prosenttia työllisistä. Yksityiset koulutuksen järjestäjät työllistävät noin kolmasosan koulutuksen henkilöstöstä.

Nykyään julkinen panostus koulutukseen on reilut 5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen ja 9,9 prosenttia suhteessa koko julkiseen talouteen. Tutkintotavoitteiseen koulutukseen osallistui reilut 1,4 miljoonaa opiskelijaa vuonna 2024. Ulkomaisten opiskelijoiden määrä on ollut kiihtyvässä kasvussa ja

vuonna 2024 oli 133 500 ulkomaalaista opiskelijaa (9 % kaikista opiskelijoista).

Tilastoihin pohjautuvana arviona voi sanoa, että koulutukseen osallistuu noin 2,5 miljoonaa suomalaista vuodessa tutkinto- ja aikuisopiskelijoina. Jos otetaan huomioon muiden järjestämä koulutus ja epäformaalimmat opiskelun muodot, kuten yksittäiset luennot, suomalaisista yli puolet kouluttautuu vuosittain.

Vuonna 2023 peruskoulun päättäneistä välittömästi hakematta jätti 0,7 prosenttia. Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa ei jatkanut 7 prosenttia. Vuonna 2023 kevään uusista ylioppilaisista jatko-opiskelupaikkaa haki 77 prosenttia. Tutkintoon johtavassa koulutuksessa ylioppilaaksitulovuonna ei kuitenkaan jatkanut 65,5 prosenttia. Lukuvuonna 2022/2023 opiskelijoista 6 prosenttia keskeytti opintonsa eikä jatkanut välittömästi tutkintoon tähtäävässä koulutuksessa.

Vuoden 2024 lopussa 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli suorittanut tutkinnon perusteen jälkeen 3 616 700 henkeä eli 75 prosenttia. Aikuiskoulutuksessa oli 1,5 miljoonaa henkeä vuonna 2022 – lähes joka toinen 18–64-vuotiaista.

Korkeakoulujen tutkimusmenot ovat yli kaksi ja puoli -kertaistuneet vuosituhaten alusta. Kehitys hidastui vuosina 2010–2016, mutta kääntyi kasvuun vuonna 2017. Vuonna 2024 korkeakoulujen tutkimusmenot olivat yli 2,1 miljardia euroa. Tämän rahoituksesta valtion budjettirahoitusta oli 45 prosenttia ja muuta ulkopuolista rahoitusta 53 prosenttia.

Kokonaisuutena tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat 8,9 miljardia euroa vuonna 2024. Tutkimus- ja kehittämismenojen suhde bruttokansantuotteeseen oli 3,2 prosenttia. Yrityksistä 62 prosenttia ilmoitti harjoittaneensa innovaatiotoimintaa vuosina 2020–2022.

KOULUTUS- JA TUTKIMUSALAN MÄÄRITTELY

Kasvatus ja koulutus toimialaluokituksessa

Toimialaluokituksessa Koulutus-pääluokka sisältää koulutuksen kaikilla koulutusasteilla ja kaikkia ammatteja varten. Pääluokka sisältää sekä julkisen että yksityisen koulutuksen. Opetus voi olla suullista tai kirjallista ja sitä voidaan antaa myös radion, television ja internetin välityksellä tai oppilaan kotona.

Pääluokka sisältää koulutuksen koulujärjestelmän oppilaitoksissa eri koulutusasteilla sekä aikuiskoulutuksen, lukutaito-ohjelmat jne. Luokkaan kuuluvat myös sotilas-, sotilaskorkea- ja vankilakoulut yms. pääluokan vastavilla koulutusasteilla sekä erityisopetus

Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjämuodot

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on järjestää koulutusta oppilaitoksissaan. Koulutustehtävä määritellään laissa (perusopetus) tai opetusministeriön tai vastaavan viranomaisen antamassa koulutuksen järjestämisen tai ylläpitämisluvassa.

Kasvatus ja koulutus työllistäjänä

Suomessa on työllisiä yhteensä 2,6 miljoonaa, joka vastaa 91,6 prosenttia työvoimasta. Päätoimialoittain tarkasteltuna suurimpia työllistäjiä ovat terveys- ja sosiaalipalvelut, teollisuus ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä kauppa, jotka työllistävät yhteensä vajaan 1,4 miljoonaa työllistä. Neljäntenä tuleekin jo koulutus työllistäen 193 000 henkilöä, joka vastaa 7,4 prosenttia työllisistä. (Tilastokeskus.)

Tässä julkaisussa keskitytään viralliseen koulutusjärjestelmään. Koulutuksen järjestäjiä on

vammaisille oppilaille kaikilla koulujärjestelmäkoulutuksen koulutusasteilla.

Pääluokka sisältää myös opetuksen, joka liittyy ensisijaisesti urheilu- ja vapaa-ajan harrasteisiin, kuten esimerkiksi tennikseen tai golfiin, sekä koulutuksen tukipalvelut.

Oppisopimuskoulutuksen antaminen luokitellaan oppisopimuksen tehneen yrityksen toimintaan, ei Koulutus-pääluokkaan P.

Varhaiskasvatus luetaan toimialaluokituksessa osaksi terveys- ja sosiaalipalveluja, Q.

Koulutuksen järjestäjät ovat yleensä kuntia, kuntayhtymiä sekä yksityisiä yhteisöjä (ry tai oy) ja säätiöitä.

Varhaiskasvatusta tuottavat niin kunnat kuin yksityiset yritys- (tmi, ay, ky ja oy) ja yhdistysmuotoiset palveluntarjoajat.

844 ylläpitäen reilua 3 100 oppilaitosta. (Tilastokeskus.)

Näiden koulutuksen järjestäjien lisäksi kaupallisessa koulutuksessa toimii vajaat 12 000 yritystä, joiden työllistävä vaikutus on vajaat 6 000 henkilötyövuotta reilun 930 miljoonan euron liikevaihdolla. (Tilastokeskus.)

Varhaiskasvatuksessa toimii 670 yksityistä palveluntuottajaa (päiväkotitoimintaa harjoittavia 409), jotka työllistävät noin 8 500 henkilötyövuoden edestä vajaan 500 miljoonan liikevaihdolla. (Tilastokeskus.)

BAROMETRI

Yleiset näkymät

	Yleiset näkymät kuluneen 12 kk aikana	Yleiset näkymät seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	-31 (-43)	-33 (-47)
KOULUTUSMUOTO		
Varhaiskasvatus	-29 (-47)	-36 (-43)
Yleissivistävä	29 (-21)	0 (-35)
Ammatillinen	-67 (-68)	-56 (-86)
Vapaa sivistystyö	-48 (-71)	-28 (-48)
Taiteen perusopetus	-35 (-40)	-35 (-50)
AMK	-40 (-15)	-40 (-46)
Yliopisto	-33 (50)	-44 (25)
Muu	-14 (-57)	-43 (-57)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ		
Alle 20	-35 (-46)	-35 (-42)
20-49	-6 (-35)	-21 (-50)
50-249	-48 (-68)	-35 (-54)
Väh. 250	-42 (-19)	-47 (-38)
OPISKELIJAMÄÄRÄ		
Alle 300	-19 (-31)	-36 (-33)
300-999	-24 (-45)	-24 (-61)
1000-4999	-46 (-55)	-25 (-50)
Väh. 5000	-46 (-41)	-41 (-41)
ALUE		
Helsinki-Uusimaa	-21 (-43)	-32 (-45)
Etelä-Suomi	-44 (-38)	-44 (-52)
Länsi-Suomi	-50 (-58)	-32 (-44)
Pohjois- ja Itä-Suomi	-45 (-58)	-45 (-74)

Taulukko 1: Yleiset näkymät: Saldoluku=parantuneeksi/vaksi nähneiden osuus – heikentyneeksi/vaksi nähneiden osuus. (Suluissa vuodentakainen saldoluku.)

Toimialan yleisten näkymien nähdään heikentyneen viimeisen 12 kuukauden aikana useammin kuin parantuneen: saldoluku (=parantuneeksi nähneiden osuus (7,4 %) – heikentyneeksi nähneiden osuus (38,8 %)) on -31. Toisaalta 53,7 prosenttia vastaajista näkee yleisten näkymien säilyneen ennallaan. Heikentymistä nähdään vuodentakaista harvemmin: saldoluku oli -43 (suluissa). Heikentymistä näkymää myös ennakoitiin vuotta aiemmin saldoluun oltua -47. Näkymät seuraavalle 12 kuukaudelle ovat edelleen heikkenevät (-33, 37,2 % heikkenee, 4,1 % paranee), vaikkakaan eivät samoissa määrin kuin edeltävällä jaksolla.

Saldolukujen nousu ei kuitenkaan seuraa näkymän parantumista ennakoivien

lisääntymisestä, vaan näkymän toteutunutta ja ennakoivaa heikkenemistä arvioivien siirtymisestä ennallaan jatkumista arvioiviin.

Yleisten näkymien koetaan heikentyneen kaikissa muissa koulutusmuodoissa paitsi yleissivistävässä koulutuksessa. Etenkin heikentymää näkymää koetaan korkeakoulutuksessa vuoden takaiseen verrattaessa.

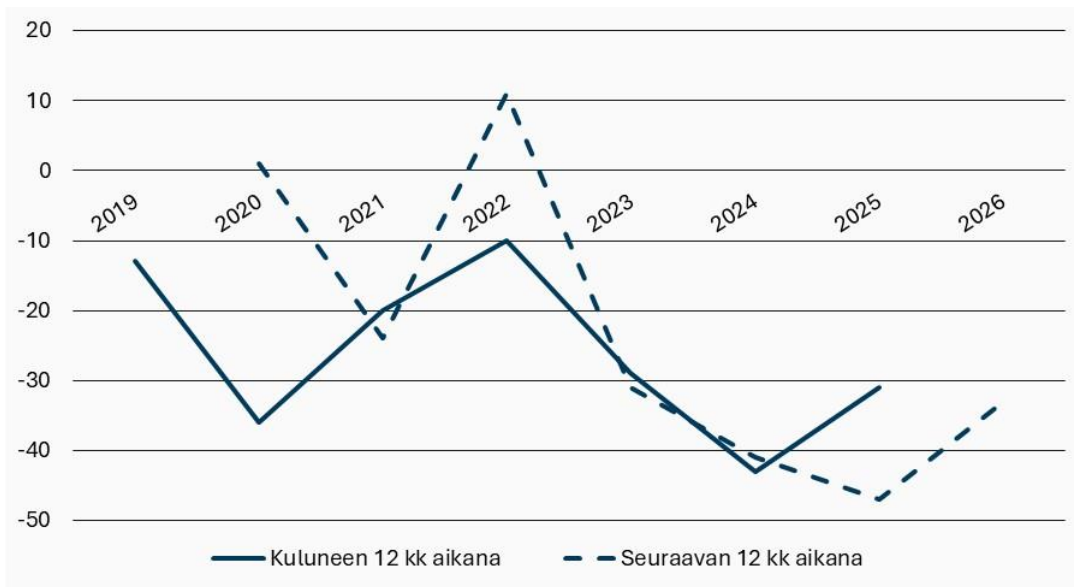
Seuraavan 12 kuukauden näkymä nähdään edelleen heikkenevinä pl. yleissivistävä koulutus, jossa näkymä koetaan neutraalina.

Yleiset näkymät kuluneen 12 kuukauden aikana ovat hieman heikommat suuremmissa organisaatioissa. Heikkenemistä on tapahtunut Helsinki-Uusimaata enemmän muualla

maassa. Odotukset seuraavalta 12 kuukaudelta ovat tasaisemmin heikkeneviä niin eri koluokkia kuin maan eri osia tarkastellen.

Yhteenvedona voitaneen todeta, että epävarmuuden vallitessa yleisesti sekä esimerkiksi

julkisen talouden ja väestökehityksen suhteen ilmassa on pessimismisiä, joka ei kuitenkaan näy samalla tavalla seuraavaksi tarkasteltavissa tekijöissä.

Kuvio 1: Yleiset näkymät. (Odotusten saldoluku kyselyä seuraavan vuoden kohdalla.)

Yhteistyö

Yhteistyö muiden kasvatus-, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden kanssa on säilynyt entisellään 53 prosentin kohdalla organisaatioista ja samoin tilanteen arvioidaan säilyvän ennallaan 49 prosentin kohdalla. Organisaatioista 44 prosentilla yhteistyö on lisääntynyt kuluneen 12 kuukauden aikana ja 48 prosentin kohdalla odotetaan lisääntyvän seuraavan 12 kuukauden aikana. Nämä ovat samaa tasoa kuin vuotta aiemmin.

Yhteistyö on kasvanut kaikissa koulutusmuodoissa – kuten vuosi sitten odotettiin. Ainoa poikkeus on varhaiskasvatus, jossa odotettiin kasvua, mutta yhteistyön arvioidaan säilyneen entisellään.

Odotukset yhteistyön lisääntymisestä ovat vuodentakaista korkeampia korkeakouluissa. Odotukset yhteistyön kasvusta ovat myös toteutunutta yleisempi. Poikkeuksena on varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus, joissa odotukset eivät ole aiempaa tasoa eivätkä toteutunutta korkeampia.

Toteutunut kehitys on samaa tasoa kuin vuosi sitten ja myös odotettua tasoa pl. varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus. Odotukset ovat edelleen kasvavia pl. varhaiskasvatus.

Melko samat havainnot pätevät yhteistyöhön yritysten ja muun työelämän kanssa. Yhteistyön kasvu yritysten ja muun työelämän kanssa

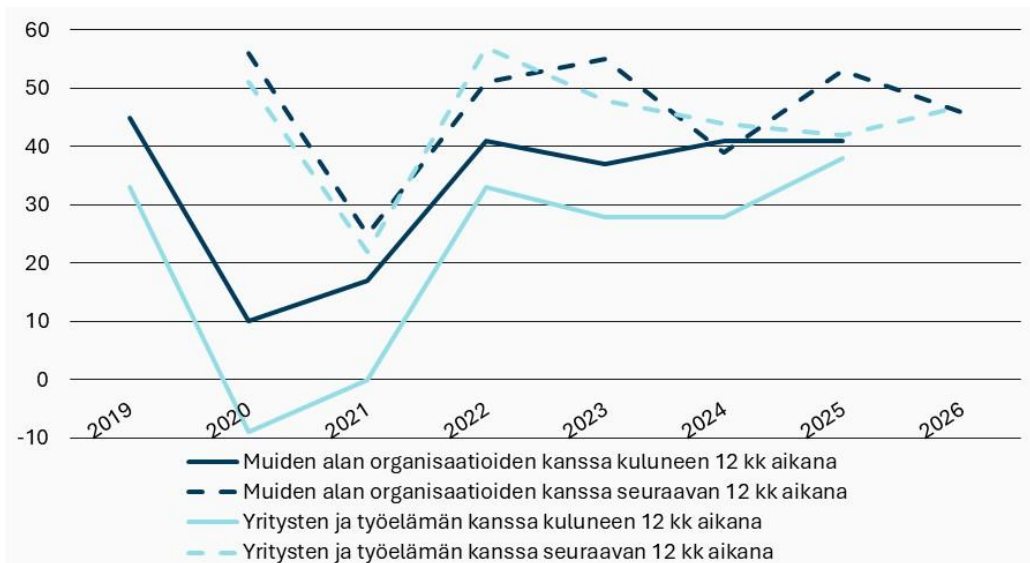
ei ole kuitenkaan yhtä vahvaa kuin alan organisaatioiden kanssa. Yhteistyö ei myöskään ole kasvanut samoissa määrin kuin vuosi sitten odotettiin. Yhteistyön yritysten ja työelämän kanssa ei nähdä kasvaneen samoissa määrin ammatillisessa ja yleissivistävässä koulutuksessa eikä varhaiskasvatuksessa kuin vuosi

sitten. Toisaalta korkeakoulutuksessa yhteistyön kasvu on ollut aiempaa yleisempää.

Tulevalta 12 kuukaudelta odotetaan kuitenkin voittopuolisesti yhteistyön kasvua – etenkin korkeakouluissa. Yleissivistävässä koulutuksessa kasvuodotukset eivät ole aivan yhtä korkeita kuin vuotta aiemmin.

	Yhteistyö muiden kasvatus/koulutus/tutkimusorganisaatioiden kanssa kuluneen 12 kk aikana	Yhteistyö muiden kasvatus/koulutus/tutkimusorganisaatioiden kanssa seuraavan 12 kk aikana	Yhteistyö yritysten ja muun työelämän kanssa kuluneen 12 kk aikana	Yhteistyö yritysten ja muun työelämän kanssa seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	41 (41)	46 (53)	28 (23)	47 (42)
KOULUTUSMUOTO				
Varhaiskasvatus	0 (13)	-15 (27)	0 (7)	14 (13)
Yleissivistävä	18 (40)	6 (30)	0 (20)	13 (21)
Ammatillinen	39 (43)	61 (71)	6 (41)	67 (68)
Vapaa sivistystyö	44 (36)	50 (54)	26 (28)	46 (48)
Taiteen perusopetus	48 (42)	59 (63)	24 (16)	38 (44)
AMK	80 (62)	93 (62)	67 (46)	87 (69)
Yliopisto	78 (50)	78 (75)	78 (25)	78 (50)
Muu	13 (43)	13 (71)	38 (14)	50 (29)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ				
Alle 20	22 (31)	30 (49)	13 (15)	30 (33)
20-49	33 (57)	33 (52)	22 (19)	38 (50)
50-249	48 (31)	55 (50)	28 (21)	57 (31)
Väh. 250	84 (52)	90 (62)	74 (43)	84 (62)
OPISKELIJAMÄÄRÄ				
Alle 300	25 (30)	17 (33)	6 (11)	25 (23)
300-999	47 (52)	53 (59)	32 (18)	42 (50)
1000-4999	35 (38)	52 (61)	32 (36)	64 (42)
Väh. 5000	76 (47)	86 (59)	64 (41)	81 (59)
ALUE				
Helsinki-Uusimaa	34 (42)	40 (54)	23 (12)	40 (31)
Etelä-Suomi	44 (43)	56 (48)	26 (29)	59 (38)
Länsi-Suomi	41 (32)	51 (55)	34 (18)	58 (41)
Pohjois- ja Itä-Suomi	40 (46)	52 (48)	38 (15)	66 (31)

Taulukko 2: Yhteistyö muiden kasvatus-, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä yritysten ja muun työelämän kanssa.

Kuvio 2: Yhteistyö muiden kasvatus-, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä yritysten ja muun työelämän kanssa.

Opiskelija- ja oppilasmäärä

	Opiskelija/oppilas/lapsimäärä kuluneen 12 kk aikana	Opiskelija/oppilas/lapsimäärä seuraavan 12 kk aikana	Kv. opiskelijoiden määrä kuluneen 12 kk aikana	Kv. opiskelijoiden määrä seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	29 (18)	31 (17)	33 (38)	36 (34)
KOULUTUSMUOTO				
Varhaiskasvatus	0 (-13)	21 (20)	-14 (14)	0 (22)
Yleissivistävä	53 (20)	41 (35)	6 (25)	0 (25)
Ammatillinen	22 (43)	22 (-14)	33 (43)	33 (48)
Vapaa sivistystyö	24 (-16)	4 (-8)	25 (26)	14 (23)
Taiteen perusopetus	-4 (8)	28 (23)	41 (39)	59 (46)
AMK	73 (92)	71 (77)	86 (85)	73 (69)
Yliopisto	89 (50)	88 (50)	45 (25)	45 (25)
Muu	50 (-17)	17 (0)	40 (50)	40 (50)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ				
Alle 20	11 (0)	20 (16)	35 (33)	26 (24)
20-49	24 (-7)	29 (7)	18 (29)	32 (25)
50-249	24 (32)	21 (4)	24 (39)	35 (43)
Väh. 250	84 (57)	78 (52)	78 (60)	63 (55)
OPISKELIJAMÄÄRÄ				
Alle 300	31 (12)	17 (19)	27 (27)	21 (19)
300-999	3 (12)	53 (12)	28 (33)	46 (30)
1000-4999	42 (19)	52 (-3)	38 (40)	38 (47)
Väh. 5000	68 (35)	86 (47)	61 (56)	50 (40)
ALUE				
Helsinki-Uusimaa	33 (6)	42 (14)	29 (31)	41 (33)
Etelä-Suomi	35 (5)	12 (25)	26 (42)	29 (28)
Länsi-Suomi	27 (9)	30 (27)	36 (34)	35 (26)
Pohjois- ja Itä-Suomi	14 (-8)	7 (0)	39 (50)	41 (30)

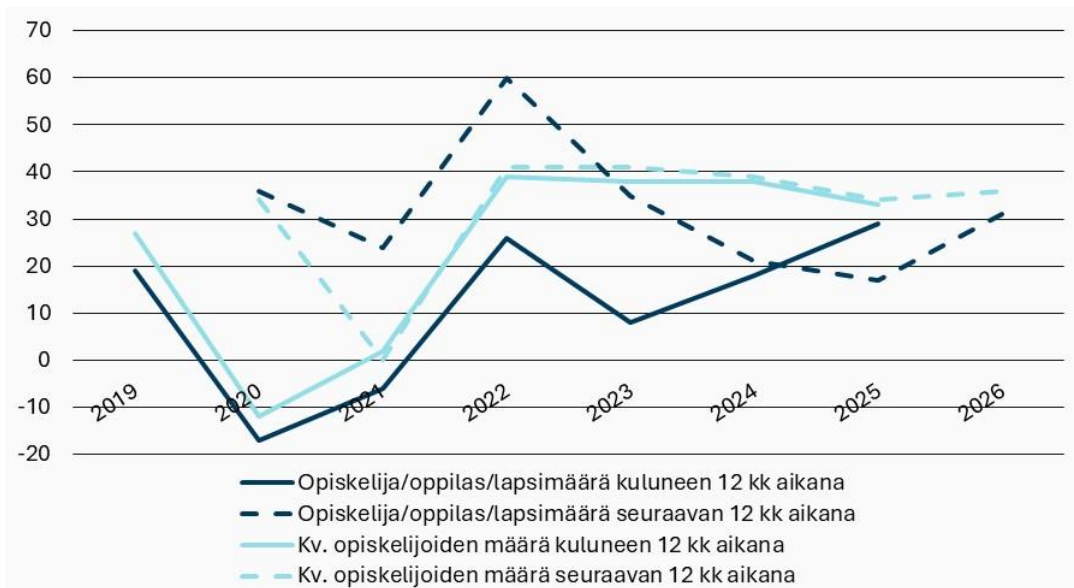
Taulukko 3: Opiskelija-, oppilas- ja lapsimäärä.

Opiskelija/oppilas/lapsimäärältään kasvaneita organisaatioita on enemmän kuin määrältään laskeneita kuluneen 12 kuukauden aikana. Määrää kasvattaneiden organisaatioiden osuus on jopa odotettua korkeampi. Opiskelija- ja lapsimäärä on kasvanut 44 prosentissa organisaatioista ja säilynyt entisellään 41 prosentissa. Opiskelijamäärät ovat kasvaneet etenkin korkeakouluissa. Vapaassa sivistystyössä opiskelijamäärät näyttisivät kääntyneen kasvaviksi. Ammatillisessa ennakoitu lasku ei näyttäisi toteutuneen. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärä näyttäisi säilyneen ennallaan.

Seuraavan 12 kuukauden aikana opiskelija- ja lapsimäärän ennakoidaan kasvavan 39 prosentissa organisaatioista ja säilyvän ennallaan 54

prosentissa. Vapaata sivistystyötä lukuun ottamatta on selkeästi enemmän oppilaitoksia, joissa opiskelijamäärän arvioidaan kasvavan kuin laskevan. Toteutunut ja odotettu kasvu on vuodentakaista yleisempää.

Kansainvälisten lasten määrä on laskenut varhaiskasvatuksessa. Kasvua on ollut ja ennakoidaan etenkin ammattikorkeakouluissa. Kehitys vastaa hyvin vuosi sitten ennakoitua. Odotukset kasvusta ovat hyvin yleisiä seuraavankin 12 kuukauden aikana. Varhaiskasvatuksessa sekä yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa kasvu ei ole ollut odotettua eikä aiemmin toteutunutta tasoa. Odotukset eivät myöskään ole aiempaa tasoa. Kasvua odotetaan kaiken kokoisissa organisaatioissa ja kaikkialla maassa.

Kuvio 3: Opiskelija-, oppilas- ja lapsimäärä.

Aloituspaikat

Kaikista vastaajista 36 prosenttia näkee koulutusmuotonsa aloituspaikkojen tai päiväkotipaikkojen tarpeen kasvaneen kuluneen 12

kuukauden aikana ja lähes sama osuus (35 prosenttia) näkee tarpeen kasvavan seuraavan 12 kuukauden aikana. Vastaajista 56

prosenttia on kokenut aloituspaikkojen tarpeen säilyneen ennallaan ja 55 prosenttia säilyvän ennallaan.

Etenkin ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa (aiempaakin) useammin koetaan tarpeen kasvaneen ja kasvavankin. Yleissivistävässä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa aloituspaikkojen tarpeellisuuden koetaan laskeneen kuluneen 12 kuukauden aikana. Tilanne nähdään heikommaksi vuodentakaiseen verrattuna. Seuraavan 12 kuukauden tarve on edelleen laskeva varhaiskasvatuksessa.

Koettu tarve niin kuluneen kuin seuraavan 12 kuukauden aikana on hieman muuta maata matalampaa Pohjois- ja Itä-Suomessa sekä pienemmissä organisaatioissa. Koettu tarve ei

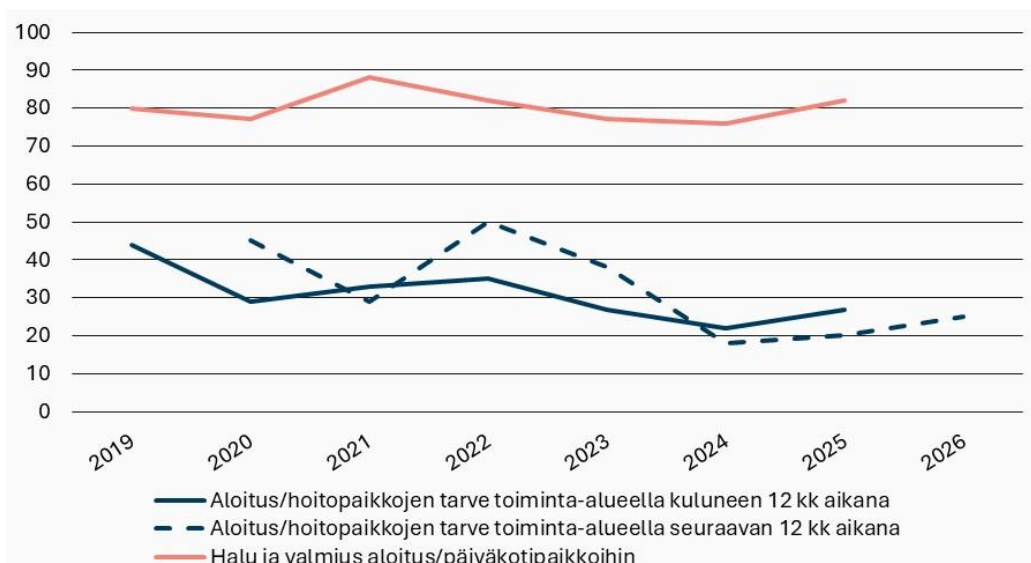
kuitenkaan ole enää laskeva Pohjois- ja Itä-Suomessakaan.

Vuosi sitten ennakoitu tarve näyttäisi pitkälti myös toteutuneen pl. yleissivistävä koulutus. Korkeakouluissa odotettu tarve näyttäisi ylitynkin.

Halu ja valmius aloituspaikkojen lisäämiseen on tarvettakin yleisempää ja vuodentakaisella tasolla. Vastaajista reilu 80 prosenttia on valmis lisäämään aloituspaikkoja. Kaikki loputkin ovat valmiita säilyttämään nykyiset aloituspaikkamäärät. Valmiutta on kaikissa koulutusmuodoissa, kaiken kokoisissa organisaatioissa ja kaikissa osissa maata.

	Koulutusmuodon aloitus/ päiväkotipaikkojen tarve toiminta-alueella kuluneen 12 kk aikana	Koulutusmuodon aloitus/ päiväkotipaikkojen tarve toiminta-alueella seuraavan 12 kk aikana	Halu ja valmius koulutus- muodon aloitus/päiväkoti- paikkoihin
Kaikki	27 (22)	25 (20)	82 (76)
KOULUTUSMUOTO			
Varhaiskasvatus	-29 (0)	-21 (-7)	50 (73)
Yleissivistävä	-6 (25)	24 (30)	77 (70)
Ammatillinen	35 (41)	18 (23)	94 (82)
Vapaa sivistystyö	22 (10)	14 (19)	88 (78)
Taiteen perusopetus	32 (31)	25 (42)	86 (77)
AMK	67 (46)	67 (39)	87 (85)
Yliopisto	78 (25)	89 (0)	89 (100)
Muu	40 (25)	-20 (25)	80 (100)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ			
Alle 20	7 (-14)	7 (0)	80 (70)
20-49	13 (19)	7 (22)	81 (74)
50-249	26 (50)	26 (32)	82 (79)
Väh. 250	84 (33)	79 (24)	90 (85)
OPISKELIJAMÄÄRÄ			
Alle 300	15 (4)	12 (-8)	75 (68)
300-999	23 (24)	23 (30)	79 (76)
1000-4999	17 (33)	6 (23)	79 (80)
Väh. 5000	75 (13)	80 (27)	95 (81)
ALUE			
Helsinki-Uusimaa	30 (23)	39 (23)	85 (77)
Etelä-Suomi	47 (5)	37 (21)	83 (85)
Länsi-Suomi	27 (10)	23 (6)	85 (78)
Pohjois- ja Itä-Suomi	19 (-4)	12 (0)	78 (72)

Taulukko 4: Aloitus- ja päiväkotipaikat.

Kuvio 4: Aloitus- ja päiväkotipaikat.

Rahoitus ja muut tulot

	Liikevaihto/ kokonaisra- hoitus kulu- neen 12 kk ai- kana	Liikevaihto/ kokonaisra- hoitus seu- raavan 12 kk aikana	Julkinen ra- hoitus kulu- neen 12 kk aikana	Julkinen ra- hoitus seu- raavan 12 kk aikana	Muu rahoi- tus/muut tulot kulu- neen 12 kk aikana	Muu rahoi- tus/muut tu- lot seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	21 (19)	7 (-9)	-1 (9)	-17 (-25)	17 (7)	10 (8)
KOULUTUSMUOTO						
Varhaiskasvatus	14 (13)	0 (-7)	7 (15)	7 (-14)	0 (0)	7 (-17)
Yleissivistävä	59 (10)	41 (15)	59 (0)	18 (5)	24 (-6)	6 (-10)
Ammatillinen	-11 (36)	-33 (-50)	-67 (36)	-61 (-71)	-6 (15)	-6 (5)
Vapaa sivistystyö	0 (-38)	-17 (-20)	-4 (-42)	-29 (-56)	13 (-13)	-18 (4)
Taiteen perusopetus	3 (27)	7 (-12)	7 (23)	0 (-35)	7 (8)	4 (12)
AMK	67 (62)	33 (38)	-7 (31)	47 (31)	47 (54)	53 (69)
Yliopisto	89 (50)	89 (75)	44 (0)	22 (50)	67 (0)	89 (50)
Muu	-38 (29)	-50 (-14)	-75 (-67)	-63 (-67)	-13 (14)	-13 (-29)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ						
Alle 20	-11 (-12)	-8 (-15)	5 (-13)	-16 (-32)	8 (-3)	0 (0)
20-49	30 (21)	-3 (0)	12 (15)	-6 (-32)	21 (-4)	3 (-4)
50-249	10 (17)	4 (-21)	-24 (14)	-21 (-29)	0 (7)	0 (4)
Väh. 250	79 (67)	53 (19)	0 (29)	-32 (10)	53 (35)	53 (50)
OPISKELIJAMÄÄRÄ						
Alle 300	11 (15)	3 (-4)	20 (17)	-3 (-28)	12 (-8)	-12 (-4)
300-999	12 (21)	-6 (-18)	-6 (15)	-18 (-29)	12 (9)	18 (6)
1000-4999	21 (13)	-4 (-25)	-25 (13)	-29 (-32)	25 (7)	4 (0)
Väh. 5000	55 (29)	52 (35)	5 (-18)	-18 (0)	32 (18)	41 (53)
ALUE						
Helsinki-Uusimaa	19 (17)	13 (-10)	6 (12)	-13 (-22)	6 (8)	9 (12)
Etelä-Suomi	7 (19)	-4 (5)	-22 (-5)	-32 (-38)	22 (-5)	4 (-5)
Länsi-Suomi	9 (12)	-6 (-3)	-15 (-6)	-18 (-26)	21 (18)	21 (18)
Pohjois- ja Itä-Suomi	7 (-4)	-7 (-33)	-30 (-35)	-40 (-58)	10 (-4)	13 (-4)

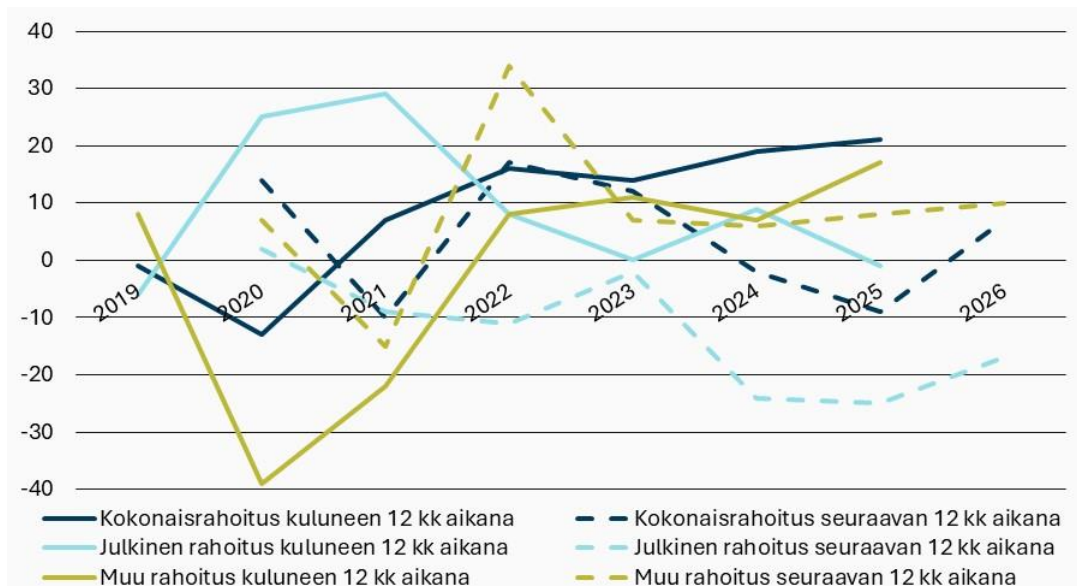
Taulukko 5: Rahoitus ja muut tulot.

Kaikkien vastaajien joukossa kokonaisrahoituksen saldoluku on 21 kuluneen 12 kuukauden aikana. Kokonaisuutena ajatellen rahoitus näyttäisi nousseen useammin kuin laskeneen. Vastaajista 44 prosenttia arvioi kokonaisrahoituksen säilyneen entisellään ja 33 prosenttia kasvaneen. Rahoituksen katsoo useampi laskeneen kuin nousseen ammatillisessa koulutuksessa. Pahimmat odotukset eivät kuitenkaan näyttäisi toteutuneen. Samoin näyttäisi käyneen taiteen perusopetuksessa ja vapaassa sivistystyössä, joissa rahoitus säilynyt entisellään, sekä varhaiskasvatuksessa, jossa indikoidaan jopa hieman yleisemmin nousua.

Aiempaa harvempi odottaa rahoituksen laskevan seuraavan 12 kuukauden aikana – näin on etenkin ammatillisessa koulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa. Tätä kautta kokonais-saldolukukin on vuodentakaista korkeampi.

Julkinen rahoitus on kehittynyt odotettua vahvemmin säilyen ennallaan kokonaisuutena laskevista odotuksista poiketen. Siten saldoluku on neutraali ja positiivinenkin yleissivistävässä koulutuksessa ja yliopistoissa. Ammatillisessa on kuitenkin toteutunut odotettu lasku. Samoin muu rahoitus on odotusten mukaisesti kasvanut hieman pl. varhaiskasvatus, ammatillinen koulutus ja taiteen perusopetus, joissa se on säilynyt käytännössä ennallaan.

Korkeakouluja ja yleissivistävää koulutusta lukuun ottamatta odotukset julkisen rahoituksen suhteen seuraavan 12 kuukauden aikana ovat heikkenevät, etenkin ammatillisessa koulutuksessa. Muun rahoituksen kasvun suhteen odotukset ovat maltillisia pl. korkeakoulu. Vapaassa sivistystyössä ennakoidaan muunkin rahoituksen laskua.

Kuvio 5: Rahoitus ja muut tulot.

Henkilöstömäärä

	Henkilöstö- määrä kulu- neen 12 kk aikana	Henkilöstö- määrä seu- raavan 12 kk aikana	Kasvatus/ opetus/tutki- mushenkilös- tön määrä ku- luneen 12 kk aikana	Kasvatus/ opetus/tutki- mushenkilös- tön määrä seuraavan 12 kk aikana	Muun kuin opetus/tutki- mushenkilös- tön määrä ku- luneen 12 kk aikana	Muun kuin opetus/tutki- mushenkilös- tön määrä seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	9 (11)	3 (-14)	19 (11)	8 (-6)	3 (8)	-8 (-10)
KOULUTUSMUOTO						
Varhaiskasvatus	14 (22)	7 (7)	14 (27)	7 (7)	7 (0)	-7 (0)
Yleissivistävä	47 (42)	12 (15)	47 (32)	6 (20)	25 (20)	6 (10)
Ammatillinen	-28 (36)	-35 (-36)	17 (36)	-35 (-23)	-17 (14)	-33 (-19)
Vapaa sivistystyö	-13 (-12)	9 (-20)	0 (-33)	-5 (-20)	-13 (-8)	-8 (-8)
Taiteen perusopetus	-18 (-8)	-7 (-19)	-10 (-8)	-4 (-12)	-4 (4)	-14 (-16)
AMK	72 (38)	36 (54)	80 (62)	53 (62)	60 (54)	33 (46)
Yliopisto	89 (25)	89 (25)	89 (50)	89 (25)	0 (25)	22 (25)
Muu	-50 (0)	-38 (-71)	-29 (-14)	-14 (-29)	-25 (0)	-38 (-71)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ						
Alle 20	-3 (-9)	-11 (-21)	-3 (-3)	0 (-15)	-14 (-9)	-16 (-18)
20-49	3 (7)	6 (-7)	9 (-7)	3 (-11)	12 (4)	-3 (-4)
50-249	-7 (17)	-7 (-31)	7 (18)	-4 (-14)	-11 (17)	-21 (-18)
Väh. 250	78 (43)	42 (14)	95 (57)	53 (29)	47 (29)	21 (14)
OPISKELIJAMÄÄRÄ						
Alle 300	23 (4)	0 (-11)	15 (11)	9 (-11)	6 (-15)	-11 (-11)
300-999	-18 (12)	-3 (-6)	0 (9)	-9 (3)	-6 (12)	-6 (0)
1000-4999	-4 (16)	-9 (-44)	13 (9)	4 (-28)	0 (13)	-17 (-32)
Väh. 5000	52 (18)	36 (18)	68 (19)	50 (18)	32 (24)	14 (24)
ALUE						
Helsinki-Uusimaa	9 (6)	2 (-21)	19 (4)	2 (-14)	0 (6)	-9 (-15)
Etelä-Suomi	-8 (10)	-4 (-14)	7 (-5)	0 (-10)	7 (0)	-11 (-5)
Länsi-Suomi	3 (6)	0 (-9)	19 (3)	13 (-9)	-3 (-3)	-9 (-6)
Pohjois- ja Itä-Suomi	10 (4)	-10 (-30)	24 (0)	17 (-19)	7 (-4)	-10 (-33)

Taulukko 6: Henkilöstömäärä.

Vastaajista 34 prosenttia ilmoittaa henkilöstömääränsä kasvaneen kuluneen 12 kuukauden aikana ja 25 prosenttia laskeneen. Kasvu on ollut yleisempää korkeakouluissa, yleissivistävässä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa henkilöstömäärä näyttäisi jatkaneen laskua ja ammatillisessa koulutuksessa kääntyneen yleisesti laskevaksi. Henkilöstö näyttäisi kokonaisuutena jopa hieman ennakoitua yleisemmin kasvaneen. Erityisesti kehitys on ollut odotettua positiivisempaa yleissivistävässä ja korkeakoulutuksessa.

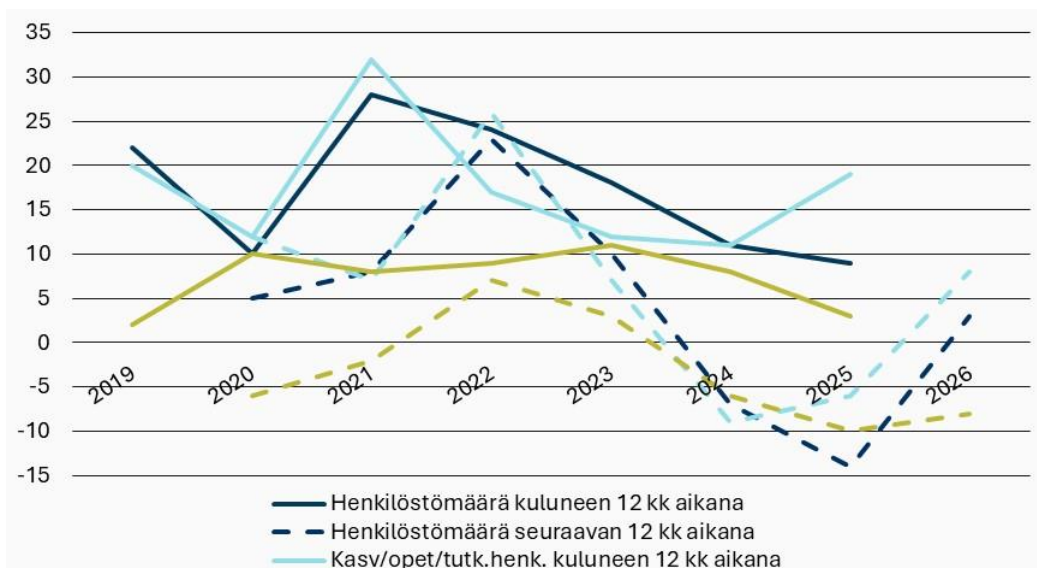
Kasvua on ollut etenkin kasvatus-, opetus- ja tutkimushenkilöstössä pl. vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus. Muissa henkilöstöryhmissä kasvua on ollut lähinnä ammattikorkeakouluissa ja yleissivistävässä koulutuksessa. Ammatillisessa koulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä henkilöstömäärän lasku näyttäisi kohdistuneen etenkin muuhun henkilöstöön. Taiteen perusopetuksessa henkilöstön väheneminen näyttäisi kohdistuneen molempiin henkilöstöryhmiin.

Odotukset henkilöstön laskusta seuraavan 12 kuukauden aikana eivät ole yhtä yleisiä kuin

vuosi sitten. Näin on etenkin vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa. Ammatillisessa koulutuksessa laskun ennakoidaan jatkuvan. Etenkin yliopistoissa odotetaan henkilöstömäärän kasvun jatkuvan. Nämä havainnot pätevät molempiin henkilöstöryhmiin, mutta yliopistoissa ennakoidaan etenkin opetus- ja tutkimushenkilöstön kasvua. Niinpä kokonaisuutena kokonaishenkilöstömäärän sekä kasvatus-, opetus- ja tutkimushenkilöstömäärän ennakoidaan olevan hieman kasvavia seuraavan 12 kuukauden aikana.

Kehitys näyttäisi olleen ja olevan varsin yhteneväistä koko maassa.

Kansainvälisen henkilöstön määrä on kasvanut kuluneen 12 kuukauden aikana kaikissa koulutusmuodoissa pl. taiteen perusopetus, jossa se on säilynyt entisellään. Kansainvälisen henkilöstön määrän odotetaan kasvavan erityisesti korkeakouluissa seuraavan 12 kuukauden aikana. Muissa koulutusmuodoissa määrän ennakoidaan säilyvän käytännössä entisellään.

Kuvio 6: Henkilöstömäärä.

Rekrytointiongelmat

	Kasvatus/opetus/ tutkimushenkilös- tön rekrytointiongel- mat kuluneen 12 kk aikana	Kasvatus/opetus/ tutkimushenkilös- tön rekrytointiongel- mat seuraavan 12 kk aikana	Muun kuin ope- tus/tutkimushen- kilöstön rekrytoi- tiongelmat kulu- neen 12 kk aikana	Muun kuin ope- tus/tutkimushen- kilöstön rekrytoi- tiongelmat seura- van 12 kk aikana
Kaikki	-5 (8)	-10 (16)	-1 (6)	-4 (7)
KOULUTUSMUOTO				
Varhaiskasvatus	7 (47)	7 (60)	-14 (27)	-14 (33)
Yleissivistävä	-6 (35)	12 (45)	0 (30)	-12 (20)
Ammatillinen	-6 (-25)	-12 (0)	-6 (-14)	-6 (0)
Vapaa sivistystyö	0 (0)	5 (20)	19 (0)	5 (0)
Taiteen perusopetus	0 (0)	0 (8)	-15 (0)	0 (4)
AMK	-33 (23)	-14 (-8)	-40 (15)	-13 (8)
Yliopisto	11 (0)	11 (-25)	-11 (-25)	0 (-25)
Muu	-43 (0)	-43 (0)	-43 (-17)	-29 (0)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ				
Alle 20	-6 (13)	0 (10)	-9 (3)	-3 (3)
20-49	0 (-4)	3 (18)	-9 (4)	-3 (4)
50-249	-3 (14)	-3 (32)	0 (10)	-3 (18)
Väh. 250	-16 (10)	-11 (0)	-26 (5)	-11 (5)
OPISKELIJAMÄÄRÄ				
Alle 300	0 (27)	9 (31)	-9 (23)	3 (15)
300-999	-6 (6)	0 (22)	-6 (15)	-6 (12)
1000-4999	-8 (-3)	-4 (13)	0 (-6)	0 (0)
Väh. 5000	-9 (6)	-10 (-6)	-23 (-12)	-9 (-6)
ALUE				
Helsinki-Uusimaa	-15 (2)	-15 (6)	-20 (-4)	-20 (-2)
Etelä-Suomi	-15 (-5)	-7 (-10)	-15 (-10)	-7 (-15)
Länsi-Suomi	0 (9)	3 (24)	0 (9)	3 (12)
Pohjois- ja Itä-Suomi	0 (8)	11 (15)	-10 (0)	11 (8)

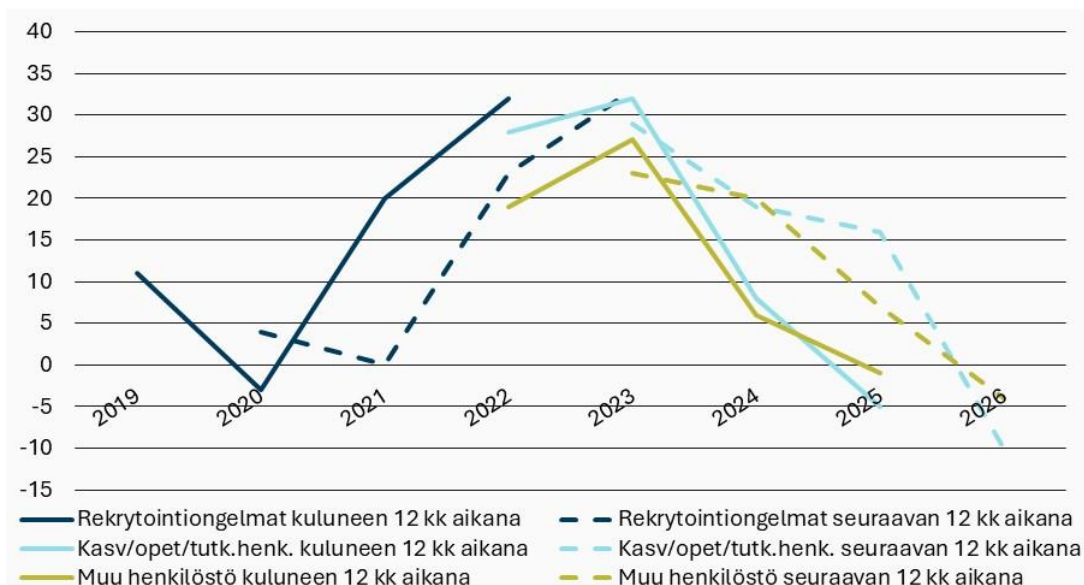
Taulukko 7: Rekrytointiongelmat.

Rekrytointiongelmiä helpottaminen näyttäisi jatkuneen. Ongelmien kasvu näyttäisi helpottaneen koko maassa. Rekrytointiongelmat eivät vaikuttaisi toteutuneen odotetun yleistyvinä pl. yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstö.

Vapaassa sivistystyössä rekrytointiongelmiä koetaan kasvaneen edelleen hallinto- ja tukipalvelushenkilössä sekä yliopistoissa opetus- ja tutkimushenkilössä. Etenkin rekrytointiongelmat näyttäisivät helpottaneen ammattikorkeakouluissa, yleissivistävässä koulutuksessa ja

varhaiskasvatuksessa koskien molempia henkilöstöryhmiä.

Molemmassa henkilöstöryhmissä rekrytointiongelmiä helpottamisen odotetaan jatkuvan, tai ei ainakaan pahenevan, kaikissa koulutusmuodoissa pl. yliopistojen ja yleissivistävän koulutuksen opetushenkilöstö. Rekrytointiongelmiä helpottaminen näyttäisi koskevan koko maata pl. Pohjois- ja Itä-Suomi, jossa on pientä rekrytointiongelmiä nousun odotusta edelleen.

Kuvio 7: Rekrytointiongelmat.

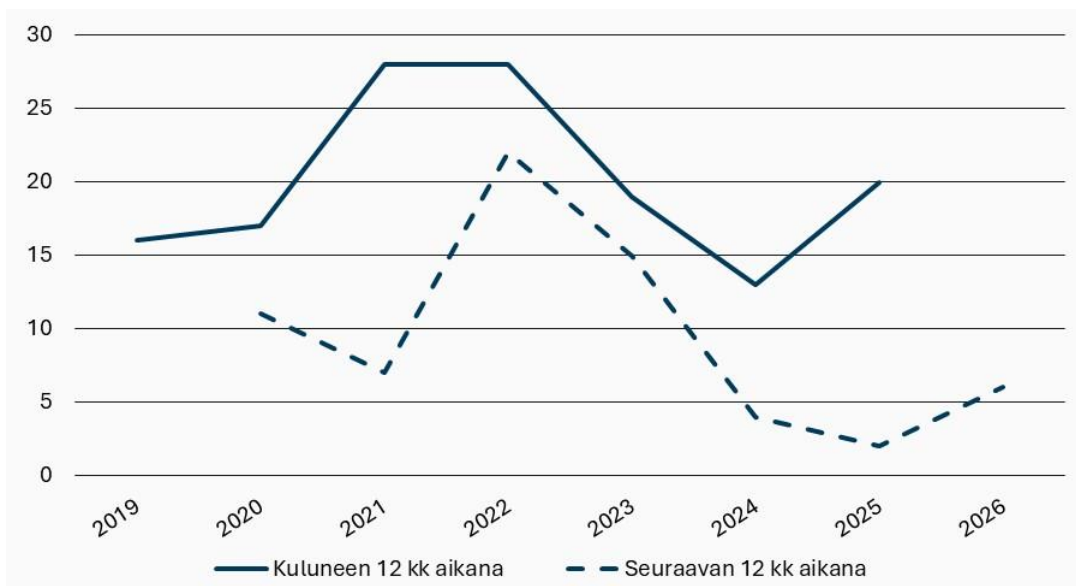
Investoinnit

	Investoinnit kuluneen 12 kk aikana	Investoinnit seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	20 (13)	6 (2)
KOULUTUSMUOTO		
Varhaiskasvatus	7 (27)	0 (0)
Yleissivistävä	24 (15)	18 (15)
Ammatillinen	6 (14)	-6 (-10)
Vapaa sivistystyö	13 (-4)	17 (-24)
Taiteen perusopetus	25 (20)	-11 (8)
AMK	40 (8)	27 (31)
Yliopisto	67 (25)	75 (50)
Muu	-25 (0)	-38 (-14)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ		
Alle 20	8 (15)	-8 (-12)
20-49	24 (30)	9 (18)
50-249	7 (0)	4 (-7)
Väh. 250	53 (5)	22 (15)
OPISKELIJAMÄÄRÄ		
Alle 300	17 (27)	-6 (0)
300-999	18 (12)	-3 (9)
1000-4999	22 (13)	32 (-3)
Väh. 5000	41 (-6)	19 (0)
ALUE		
Helsinki-Uusimaa	17 (4)	6 (-12)
Etelä-Suomi	4 (5)	-12 (5)
Länsi-Suomi	24 (18)	0 (6)
Pohjois- ja Itä-Suomi	7 (4)	10 (-12)

Taulukko 8: Investoinnit.

Vastaajista 34 prosenttia ilmoittaa aineellisten investointiensä kasvaneen kuluneen 12 kuukauden aikana ja 53 prosenttia säilyneen entisellään. Investoinnit ovat kasvaneet kaikissa osin maata, mutta etenkin Länsi-Suomessa, ja kaikissa koulutusmuodoissa, mutta ei merkittävästi ammatillisessa koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Vuosi sitten olleet odotukset näyttäisivät pääsääntöisesti toteutuneen – vapaassa sivistystyössä ja ammatillisessa koulutuksessa ei ole kuitenkaan tapahtunut ennakoitua kääntymistä laskuun.

Investointien kasvun ennakoidaan olevan toteutunutta harvinaisempaa seuraavan 12 kuukauden aikana. Näin on kaikissa koulutusmuodoissa vapaata sivistystyötä ja yliopistoja lukuun ottamatta. Näissäkään koulutusmuodoissa ei ennakoida kasvun yleistymistä. Taiteen perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa investointien ennakoidaan kääntyvän jopa laskuun. Kokonaisuutena odotukset investoinneista ovatkin vuodentakaisella, entisellään säilymistä ennakoivalla, tasolla.

Kuvio 8: Investoinnit.

Koulutusvienti

	Koulutusvienti kuluneen 12 kk aikana	Koulutusvienti seuraavan 12 kk aikana
Kaikki	11 (13)	14 (16)
Viejät	42 (39)	36 (48)

Taulukko 9: Kasvatus- ja koulutusvienti.

Barometrissa koulutusviennille annettiin seuraava määritelmä: Koulutusviennissä kasvat-, koulutus- ja opetuspalveluiden asiakkaat, jotka voivat olla yksityishenkilöitä, yksityisten tai julkisten sektoreiden edustajia tai järjestöjä, ovat ulkomailla, mutta itse koulutuksen ei tarvitse tapahtua Suomen ulkopuolella, vaan vientiä on myös maksullisen kasvatuksen ja koulutuksen järjestäminen Suomessa maksajan tai asiakkaan ollessa ulkomainen.

Yllä mainitusti määriteltynä vastaajista 22 prosenttia ilmoitti tekevänsä koulutusvientiä: 20 prosenttia pääsääntöisesti suoraan koulutusorganisaationa ja 2 prosenttia pääsääntöisesti erillisen koulutusvienti-yhtiön kautta.

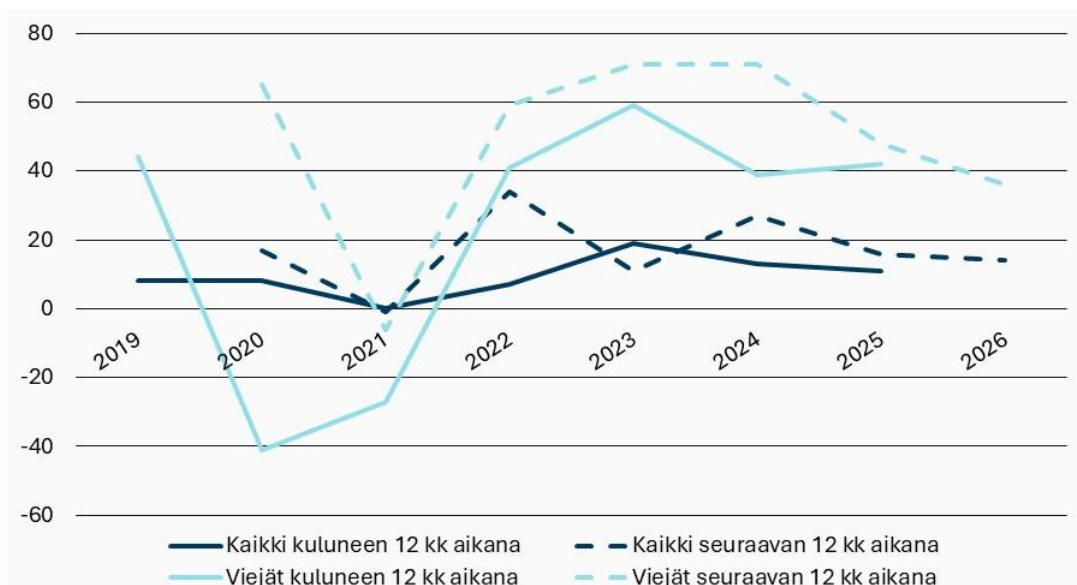
Kaikkiin vastaajiin suhteutettuna 17 prosentilla koulutusvienti on kasvanut kuluneen 12

kuukauden aikana ja 6 prosentilla laskenut.

Seuraavan 12 kuukauden aikana 18 prosenttia arvioi koulutusviennin kasvavan ja 4 prosenttia laskevan.

Koulutusvientiä tekevistä 8 prosentilla vienti on laskenut kuluneen 12 kuukauden aikana ja 50 prosentilla puolestaan kasvanut. Kasvua saaneiden osuus on kasvanut hieman. Seuraavan 12 kuukauden aikana 4 prosenttia ennakoii koulutusviennin laskevan ja 40 prosenttia kasvavan. Kasvua ennakoivien osuus on laskenut 12 prosenttiyksikköä vuodentakaisesta ja ennallaan säilymistä ennakoivien osuus on puolestaan noussut.

Odotukset koulutusviennin kasvusta (koronan jälkeen) ovat siten realisoituneet. Kasvu näyttäisi kuitenkin tasaantuneen.

Kuvio 9: Kasvatus- ja koulutusvienti.

Taloudellinen tulos

	Viimeisimmän tilinpäätöksen jäämä	Viimeisimmän tilinpäätöksen jäämän kehitys	Kuluvan tilikauden jäämän kehitys
Kaikki	6 (2)	9 (-5)	-1 (-4)
KOULUTUSMUOTO			
Varhaiskasvatus	-14 (-13)	-21 (-13)	-7 (-7)
Yleissivistävä	0 (-30)	35 (-21)	18 (5)
Ammatillinen	13 (18)	0 (-23)	-35 (5)
Vapaa sivistystyö	5 (-4)	4 (-16)	4 (-24)
Taiteen perusopetus	0 (-19)	7 (-16)	-18 (-15)
AMK	67 (62)	50 (39)	21 (0)
Yliopisto	22 (0)	50 (50)	33 (0)
Muu	-38 (-29)	-38 (29)	-13 (14)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ			
Alle 20	0 (-6)	-24 (-9)	-11 (-6)
20-49	-6 (-7)	15 (-22)	3 (-14)
50-249	7 (10)	30 (0)	-11 (-4)
Väh. 250	47 (24)	41 (19)	22 (19)
OPISKELIJAMÄÄRÄ			
Alle 300	-6 (-15)	-14 (-23)	-9 (4)
300-999	-9 (-6)	9 (-9)	-6 (-3)
1000-4999	4 (-6)	21 (-9)	8 (-13)
Väh. 5000	57 (53)	32 (-30)	14 (-6)
ALUE			
Helsinki-Uusimaa	-6 (-4)	14 (-12)	4 (-2)
Etelä-Suomi	27 (5)	30 (-10)	-18 (-19)
Länsi-Suomi	15 (15)	-9 (18)	9 (-18)
Pohjois- ja Itä-Suomi	0 (-4)	-14 (-8)	-3 (-19)

Taulukko 10: Taloudellinen tulos.

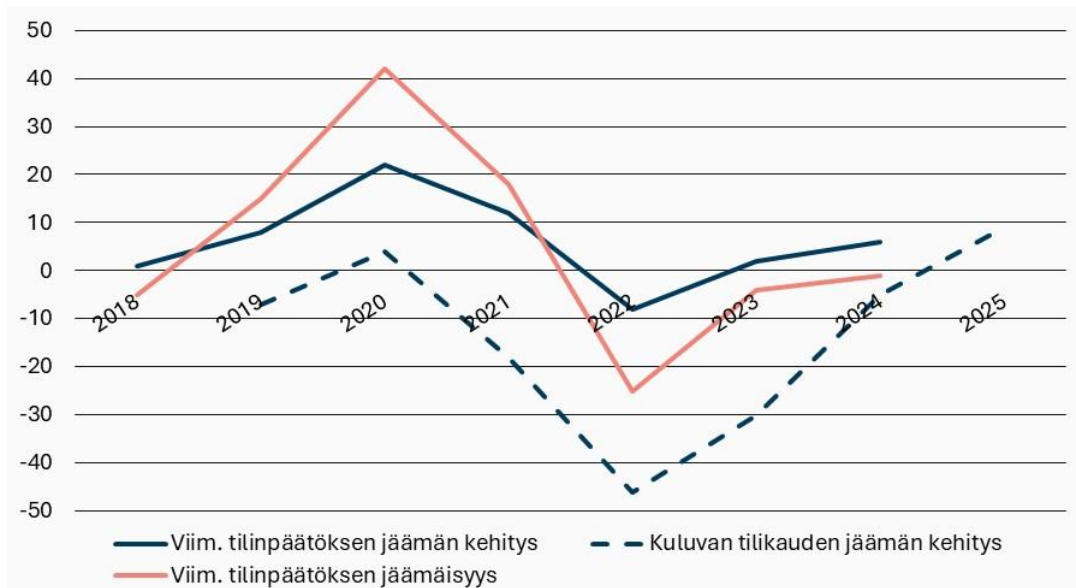
Vastaajista 41 prosentilla viimeisin tilinpäätös on ollut ylijäämäinen, 24 prosentilla tasapainossa ja 35 prosentilla alijäämäinen. Alijäämäisten osuus on laskenut 4 prosenttiyksiköllä. Alijäämäisyys on yleistynyt vain varhaiskasvatuksessa. Ylijäämäisyyttä on ollut voittopuolisesti kuitenkin vain suurimmissa organisaatioissa ja korkeakouluissa. Taiteen perusopetuksessa oli voittopuolisesti alijäämäisyyttä vielä vuosi sitten. Kokonaisuutena jäämäisyys on parantunut hieman viimeisimmässä tilinpäätöksessä edelliseen verrattuna – viimevuotiseen tapaan.

Kuluvan tilikauden jäämän suhteen ollaan hieman pessimistisempiä. Vastaajista 29

prosenttia odottaa ylijäämän kasvavan tai alijäämän supistuvan, kun ylijäämä on kasvanut tai alijäämä on supistunut 40 prosentilla viimeisimmässä tilinpäätöksessä. Alijäämän kasvamista tai ylijäämän supistumista odottavia on 29 prosenttia, kun alijäämä on kasvanut tai ylijäämä supistunut 31 prosentilla viimeisimmässä tilinpäätöksessä. Odotukset ovat toteutunutta heikommat etenkin ammatillisessa koulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa. Näissä koulutusmuodoissa odotukset ovat samalla heikkenevät. Paranemista odotetaan korkeakouluissa ja yleissivistävässä koulutuksessa.

Viimeisimmän tilinpäätöksen suhteen tilanne vaikuttaisi olleen heikkenevä etenkin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Kuluvan tilinpäätöksen suhteen näkymä on heikkenevä lähinnä vain muussa Etelä-Suomessa kuin Helsinki-Uusimaa.

Kokonaisuutena taloudellinen tilanne näyttäytyy aavistuksen vuodentakaista parempana ja myös hieman ennakoitua positiivisempänä. Tilanteen ennakoidaan jatkuvan kuluvalle tilikaudella entisellään kaikki organisaatiot huomioiden. Selkeimmin kannattavuuden kanssa näytettäisiin painittavan varhaiskasvatuksessa.

Kuvio 10: Taloudellinen tulos.

TOIMIALAKATSAUS

KOULUTUSALA – JÄRJESTÄJÄT, HENKILÖSTÖ JA RAHOITUS

Koulutuksen järjestäjien määrä

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2024 lopussa oli toiminnassa 844 koulutuksen järjestäjää.

Koulutuksen järjestäjistä 39 prosenttia oli kunnan tai kuntayhtymän omistamia, 3 prosenttia valtion omistamia ja 55 prosenttia yksityisen tahon omistamia. Loput toimivat Ahvenanmaalla.

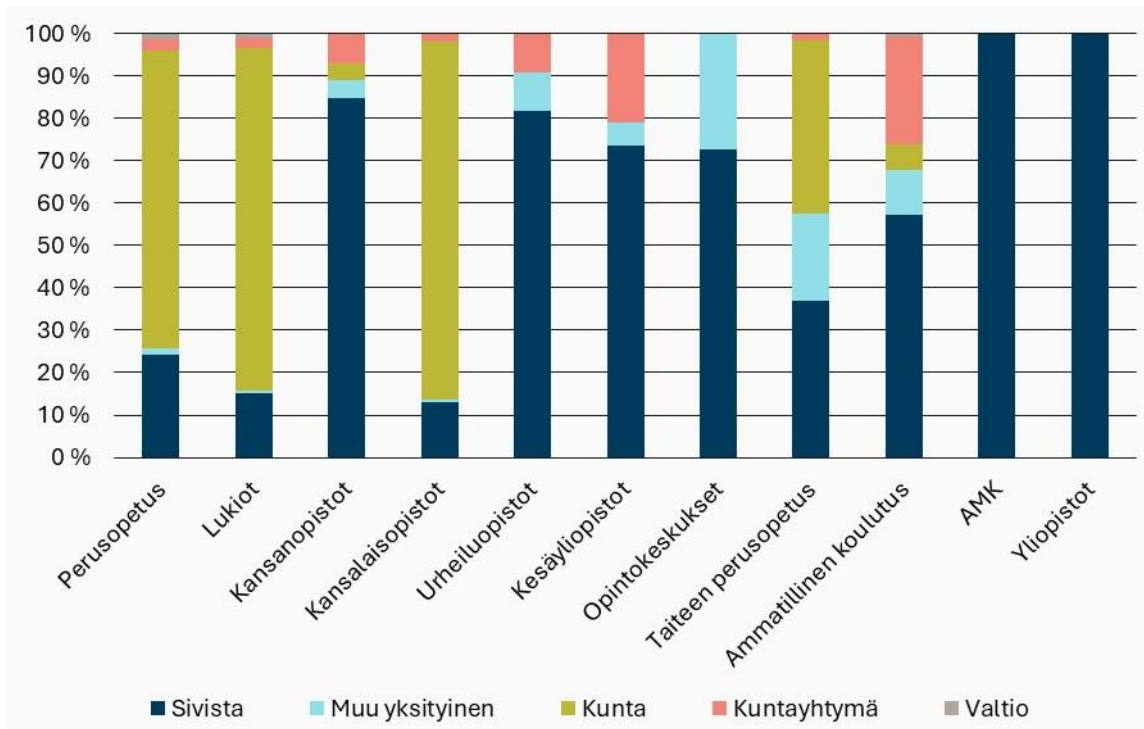
Alla olevassa taulukossa koulutuksen järjestäjä on jaoteltu toimintamuodon, ei omistajamuodon, mukaan koulutusmuodoittain Vipusesta kerättyinä. Määrä eroaa edellä esitetystä,

koska sama koulutuksen järjestäjä voi toimia eri koulutusmuodoissa.

Yleissivistävät koulut sekä kansalaisopistot toimivat valtaosaksi osana kuntia. Perusopetuksen järjestäjistä kuitenkin reilu neljäsosa on yksityismuotoisia. Taiteen perusopetuksen järjestäjistä lähes 60 prosenttia toimii yksityisessä muodossa. Ammatillisessa opetuksessa 68 prosenttia järjestäjistä on yksityismuotoisia. Muissa koulutusmuodoissa koulutuksen järjestäjät ovat (lähes) kokonaan yksityismuotoisia.

	YHTEENSÄ	Yksityiset	Valtio	Kunta	Kuntayhtymä
Perusopetus	414	106	5	291	12
Lukiot	268	42	3	217	6
Kansanopistot	72	64	0	3	5
Kansalais- ja työväenopistot	170	23	0	144	3
Urheiluopistot	10	9	0	0	1
Kesäyliopistot	19	15	0	0	4
Opintokeskukset	11	11	0	0	0
Taiteen perusopetus	127	73	0	52	2
Ammatillinen koulutus	131	89	1	8	33
AMK	22	22	0	0	0
Yliopistot	13	13	0	0	0

Taulukko 11: Koulutuksen järjestäjien määrät koulutusmuodoittain 2024. (Lähde: Vipunen.)

Kuvio 11: Koulutuksen järjestäjien jakautuminen koulutusmuodoittain 2024. (Lähde: Vipunen.)

Oppilaitosten määrä

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2024 Suomessa oli 3 104 oppilaitosta. Määrä laski 20 oppilaitoksella. Oppilaitoksissa opiskeli vajaat 1,9 miljoonaa opiskelijaa 2024. Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa näistä oli vajaat 1,4 miljoonaa.

Peruskouluja oli toiminnassa 1 975 kappaletta, joista vuosiluokat 1–9 käsittäviä yhtenäiskouluja oli reilu neljännes. Yhtenäiskoulujen osuus peruskouluista on kymmenessä vuodessa kasvanut yli 10 prosenttiyksikköä. Peruskouluissa opiskeli 533 500 oppilasta (ei sisällä peruskoulujen 8 000 esikoululaista (41 700 kävi esikoulua varhaiskasvatuksen yhteydessä) eikä 10 000 aikuisopiskelijaa sekä kotiopetuksessa ja ulkomailla ollutta). Näistä 3 300 oppilasta kävi perusasteen erityiskouluja, joita oli lisäksi 56. Kaikkien peruskoulujen koko on kasvanut

kymmenen vuoden aikana, mutta erityisesti on kasvanut yhtenäiskoulujen keskipoko: yli 30 prosenttia.

Käytettävissä olevien tilastojen mukaan ainakin 34 prosenttia peruskoulun oppilaista sai jonkinlaista tukea lukuvuonna 2023–2024. Osuus on 1,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin edellisellä vuotena. Varhaiskasvatuksen yhteydessä annettavassa esiopetuksessa 17 prosenttia oppilaista sai tehostettua tai erityistä tukea vuonna 2024. Erityistä tukea sai 16 prosenttia kaikista ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijoista vuonna 2024.

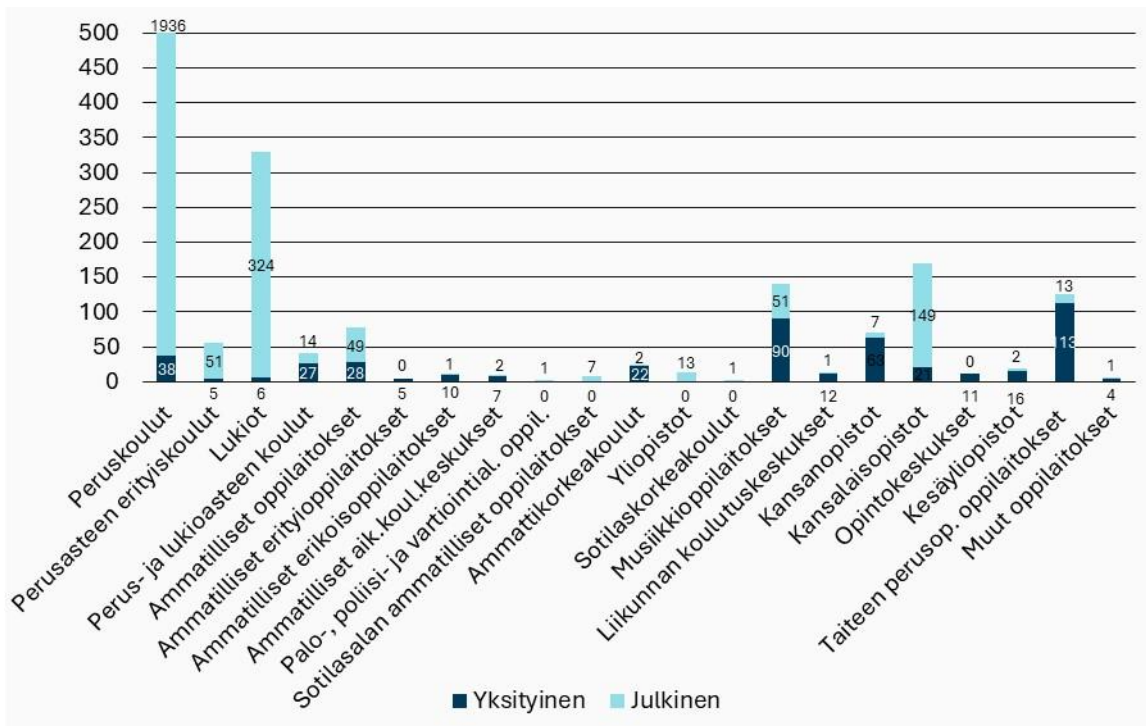
Lukioita oli 330. Niissä opiskeli 121 000 opiskelijaa. Lisäksi oli 41 perus- ja lukioasteen sisältäviä kouluja, joissa opiskeli 28 000 oppilasta. Ammatillisia oppilaitoksia oli 77. Ammatillisissa oppilaitoksissa peruskoulutuksessa

opiskelijoita oli 230 000. Muissa 33 ammatillisessa erityis-, erikois- ja aikuisoppilaitoksessa opiskeli noin 31 000 opiskelijaa. Musiikkioppilaitoksia oli 141 ja muita taiteen opetuksen oppilaitoksia oli 126. Musiikkioppilaitoksissa opiskelijoita oli 62 000. Kansalaisopistoja oli 170 ja näissä opiskeli 423 000 opiskelijaa syksyllä 2024. Muissa oppilaitosmuodoissa (kansanopistot, liikunnan koulutuskeskukset, opintokeskukset ja kesäyliopistot) opiskelijamäärät jäävät yllä mainittujen alle.

Korkeakouluista yliopistoja oli 13 ja ammattikorkeakouluja 24 sisältäen poliisiammattikorkeakoulun ja Ahvenanmaan ammattikorkeakoulun. Ammattikorkeakouluissa opiskeli 180 000 ja yliopistoissa samoin 180 000 opiskelijaa vuonna 2024.

Tilastokeskuksen tilasto ei sisällä kaikkia taiteen perusopetuksen järjestäjiä ja oppilaitoksia. Opetushallituksen keväällä 2020 julkaiseman selvityksen mukaan taiteen perusopetuksen oppilaitoksia on 424. Näistä opetus- ja kulttuuriministeriön tuntiperusteisen valtionosuuden piirissä on noin kolmasosa. Oppilaita oli 128 000.

Varhaiskasvatusta tuotti 291 kuntaa sekä 435 yksityistä yritys- ja yhdistysmuotoista palveluntuottajaa ja 651 perhepäivähoitajaa. Kunnilla oli 5 337 sekä yksityisillä tuottajilla ja perhepäivähoitajilla 1 665 toimipaikkaa vuonna 2024. Yksityisillä palveluntuottajilla varhaiskasvatuspaikkoja oli 55 000. Varhaiskasvatukseen osallistui 234 000 lasta vuonna 2024. Lapsista 44 000 oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Kuvio 12: Oppilaitosten määrät koulutusmuodoittain 2024. (Lähde: Tilastokeskus.)

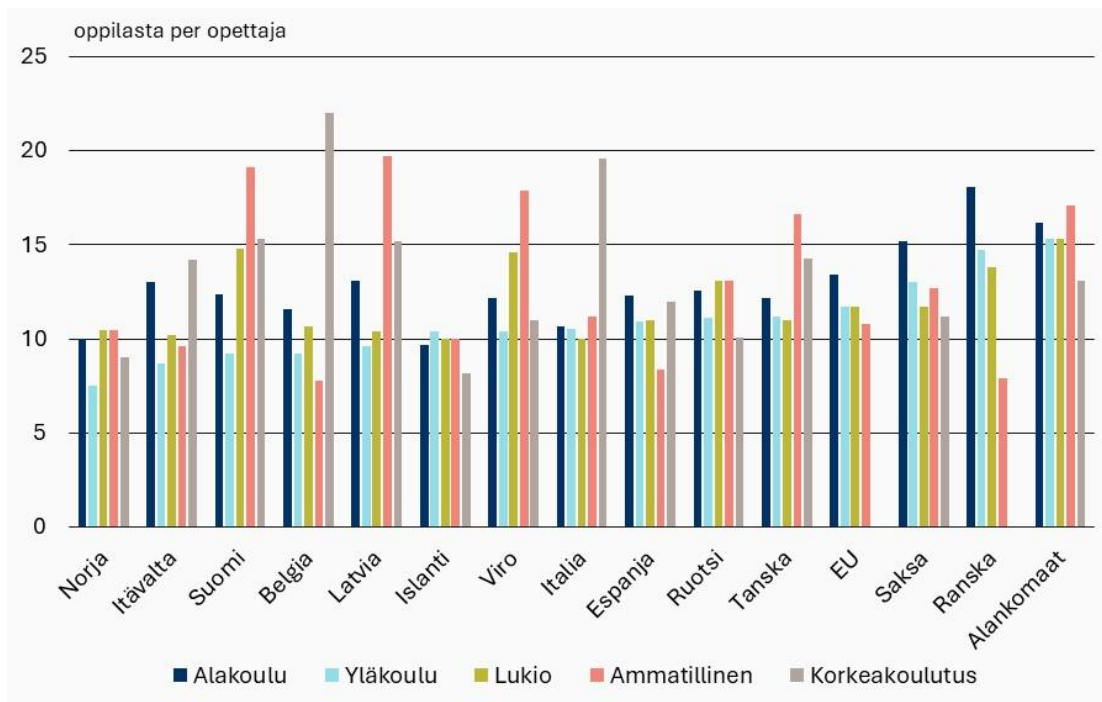
Henkilöstö

Tilastokeskuksen mukaan koulutusala työllistää 193 000 henkilöä, joka vastaa 7,4 prosenttia työllisistä. Yksityiset koulutuksen järjestäjät työllistävät reilun kolmasosan koulutusalan henkilöstöstä.

Koulutusalan henkilöstöstä on reilu kaksi kolmasosaa opetushenkilöstöä – muuta henkilöstöä vastaavasti vajaa kolmasosa. Opetushenkilöstöstä kolme neljäsosaa on naisia. Korkeakouluopettajista reilu puolet on naisia, kun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen alakoulujen opettajista naisia on vajaa 90 prosenttia.

Opetushallituksen tiedonkeruun perusteella perusopetuksen opettajista 95 prosenttia oli muodollisesti päteviä – lukioiden opettajista peräti 97 prosenttia vuonna 2019. Ammatillisen koulutuksen opettajista 93 prosenttia sekä vapaan sivistystyön opettajista 85 prosenttia oli muodollisesti päteviä.

Suomessa osaamisen kehittäminen kattaa 90 prosenttia opettajista vuoden aikana. Tämä on hieman alle OECD-maiden keskitason, mutta toisaalta suomalaisten opettajien koulutustaso on korkea: opettajat suorittavat pääsääntöisesti ylemmän korkeakoulututkinnon.

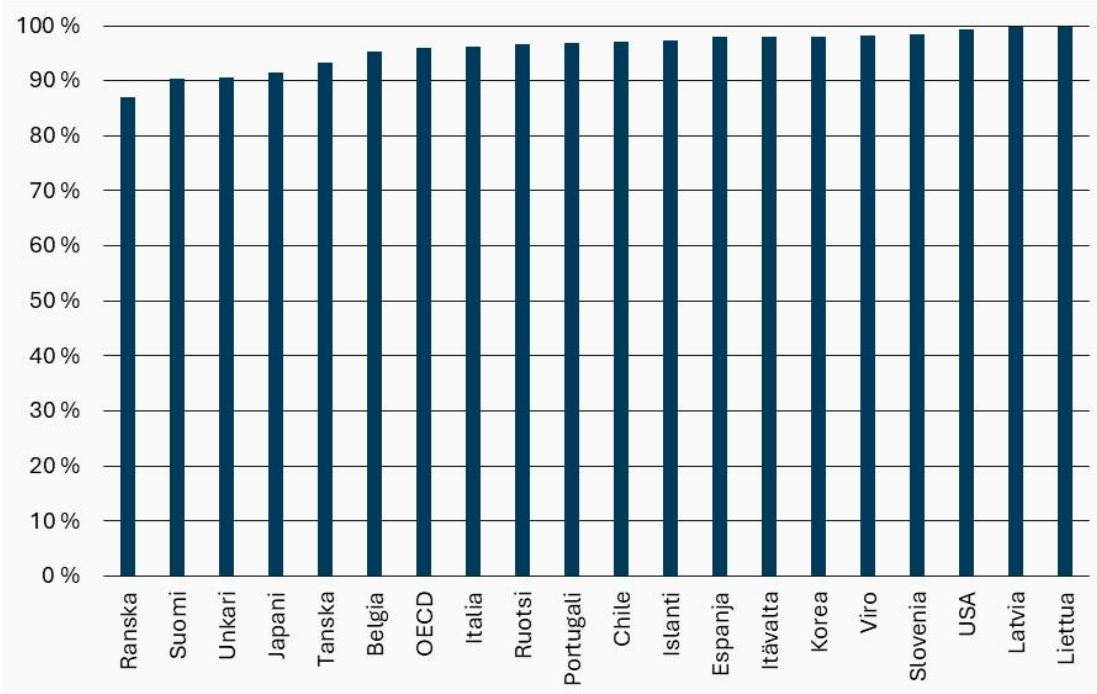
Kuvio 13: Oppilas-opettaja -suhde 2023. (Lähde: Eurostat.)

Opiskelija-opettaja -suhteet ovat hyvin vertailukelpoisia kansainvälisessä vertailussa. Toisella asteella suhteet ovat suhteellisesti korkeampia, mutta siellä opiskelutavat (esim. työssä oppinen ja harjoittelut) poikkeavat muista koulutusmuodoista.

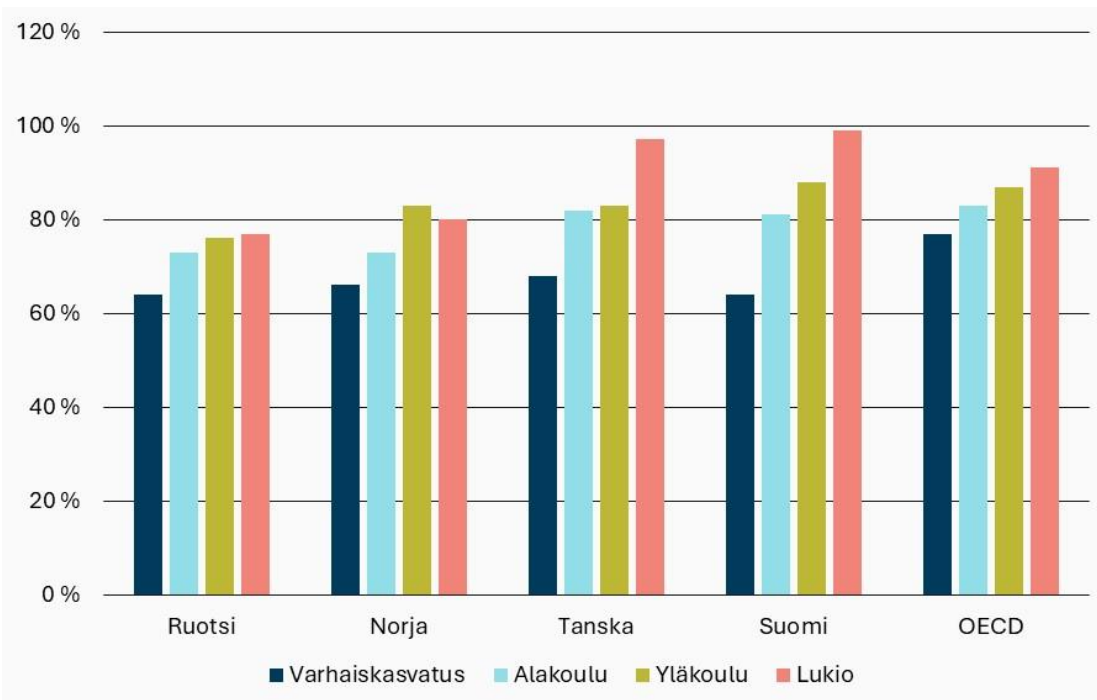
OECD:n vertailujen mukaan opettajien ansiot vastaavat Suomessa muiden korkeakoulutettujen ansiotasoa – varsinkin kun otetaan huomioon opettajien pidemmät vapaat.

Tilastokeskuksen mukaan yliopisto- ja korkeakouluopettajien keskiansio oli noin 5 200 vuonna 2023. Ammatillisen opettajan keskiansio oli noin 4 300 euroa. Lukion ja peruskoulun

yläluokkien opettajat ansaitsivat keskimäärin vajaat 4 400 euroa. Peruskoulun alaluokkien opettajat ja varhaiskasvatusopettajat ansaitsivat vajaat 3 600 euroa.

Kuvio 14: Opettajien osallistuminen osaamisen kehittämiseen kuluneen 12 kk aikana (Lähde: OECD, TALIS, 2024.)

Kuvio 15: Opettajien ansiot suhteessa korkeakoulutettuihin 2024. (Lähde: OECD.)

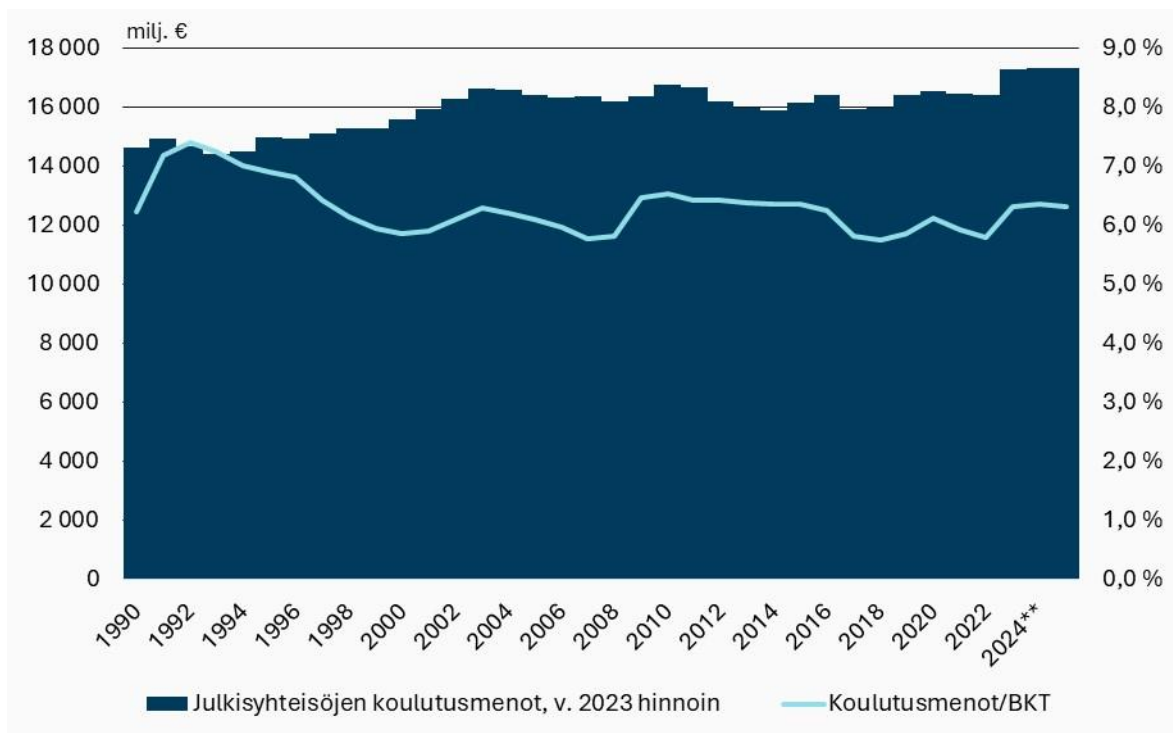
Julkinen rahoitus ja koulutusmenot

Tilastokeskuksen mukaan julkiset menot koulutukseen laskivat jopa nimellisesti joinakin vuosina viime vuosikymmenen puolivälissä. Reaalista laskua tapahtui hieman myös vuosituhatosen ensimmäisellä vuosikymmenellä. Reaalisesti koulutuksen julkinen rahoitus on vaihdellut kolmena viime vuosikymmenenä 14,5–16,5 miljardin euron välillä.

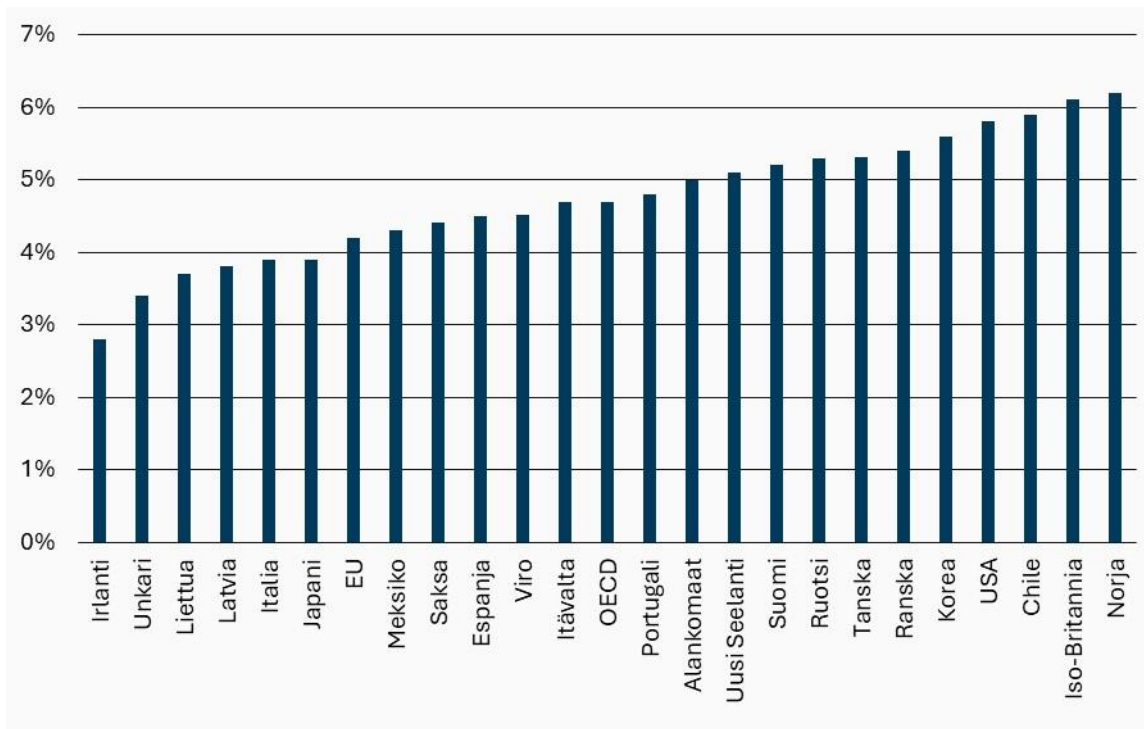
Koulutukseen panostaminen on ollut trendinomaisesti laskussa suhteessa BKT:hen tasaantuen aivan viime vuosina. Nykyään panostus on reilut 5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä on päälle OECD-maiden keskiarvon 4,7 prosenttia ja EU-maiden keskiarvon 4,2

prosenttia. Muissa Pohjoismaissa, Ranskassa, Koreassa, USA:ssa ja Iso-Britanniassa koulutuspanostukset suhteessa BKT:hen ovat korkeampia – jopa prosenttiyksiköllä.

Myös julkinen panostus koulutukseen suhteutettuna koko julkiseen talouteen on laskenut Suomessa ollen nykyään 9,9 prosenttia. Tämä on alle OECD-maiden keskiarvon 10,1 prosenttia, mutta toisaalta päälle EU-maiden keskiarvon 8,9 prosenttia. Muissa Pohjoismaissa, Alankomaissa ja Koreassa koulutusmenon osuus on 11–12 prosenttia julkisesta taloudesta.

Kuvio 16: Julkinen panostus koulutukseen. (Lähde: Tilastokeskus, 2024**–25** Sivista.)

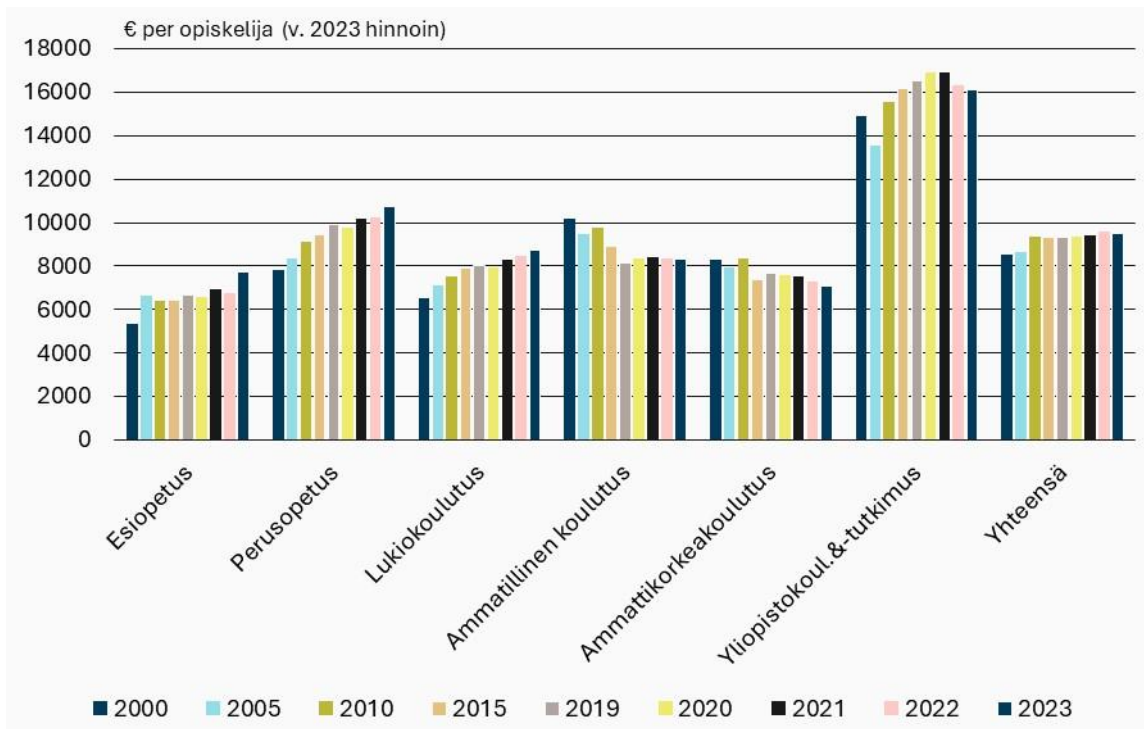
Kuvio 17: Koulutuspanostukset suhteessa BKT:hen 2022. (Lähde: OECD.)

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 esiopetuksessa järjestäjien menot koululaista kohden olivat 7 700 euroa vuodessa ja ne ovat nousseet kolmen vuoden takaisesta tasosta. Perusopetuksessa panostus oppilasta kohden on 10 700 euroa, panostuksen nousevat kolmen vuoden ajan. Lukiokoulutuksessa koulutuksen järjestäjien menot opiskelijaa kohden ovat 8 800 euroa vuodessa ollen nousevia jo pidempään.

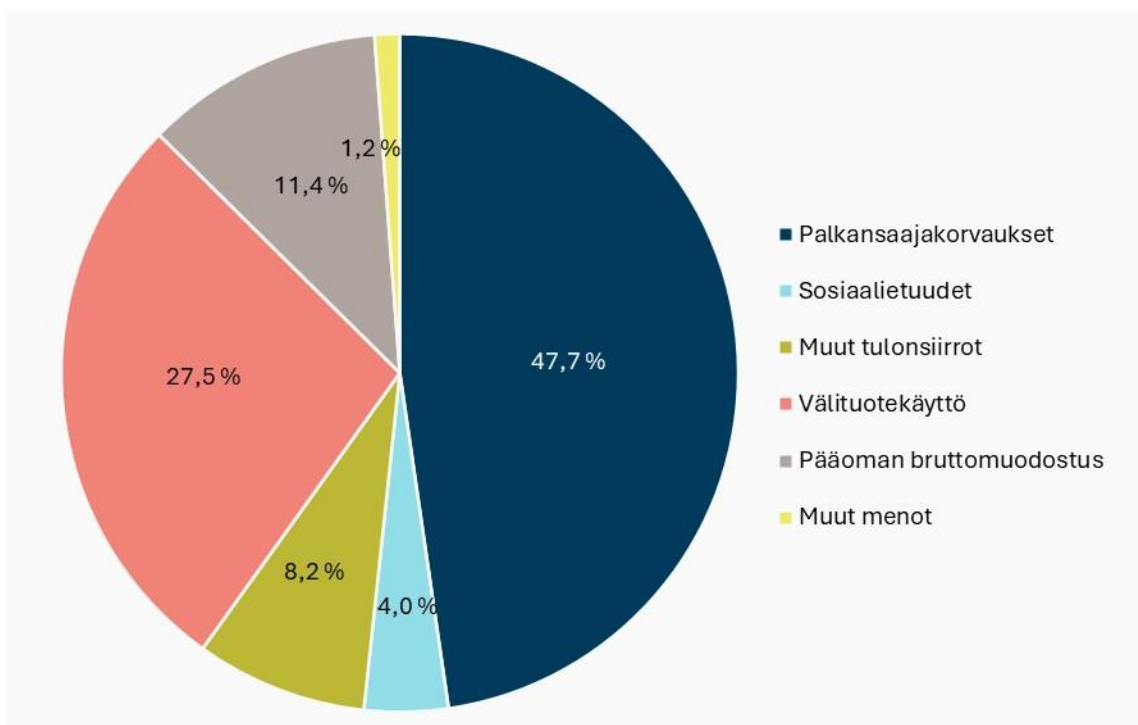
Ammattikorkeakoulutuksessa menot ovat olleet hieman laskevia ollen nykyään 7 100 euroa per opiskelija. Reaalisesti merkittävin lasku on tapahtunut ammatillisessa koulutuksessa.

Nykyään panostus opiskelijaa kohden on 8 300 euroa, kun vielä viime vuosikymmenen alussa panostus oli 9 700. Yliopisto-opiskelijaa kohden meno on 16 100 euroa. Reaalinen taso on säilynyt viimeiset kymmenen vuotta.

Tilastokeskuksen mukaan koulutuksen menoista lähes puolet on palkkoja ja muita palkansaajakorvauksia. Lisäksi sivukulut muodostavat 12 prosenttia menoista. Siten henkilöstömenot ovat 60 prosenttia koulutusmenoista. Reilu neljännes menoista muodostuu tavaroiden ja palveluiden ostoista. Pääainvestoinnit vievät lähes kaiken lopun – 11 prosenttia – menoista.

Kuvio 18: Reaaliset käyttömenot per opiskelija vuodessa. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kuvio 19: Koulutusmenojen rakenne 2023. (Lähde: Tilastokeskus.)

OPISKELIJAT JA OSAAMINEN

Oppijat

Aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn koulutukseen osallistui 18–64-vuotiaista lähes joka toinen eli 1,5 miljoonaa henkeä vuonna 2022 Tilastokeskuksen mukaan. Arviona voi sanoa, että koulutuksen järjestäjien koulutukseen osallistuu noin 2,5 miljoonaa suomalaista vuodessa tutkinto- ja aikuisopiskelijoina. Jos otetaan huomioon muiden järjestämä koulutus ja epäformaalimmat opiskelun muodot, kuten yksittäiset luennot ja esitelmät, suomalaisista yli puolet koulutuu vuosittain.

Varhaiskasvatukseen osallistui 234 000 lasta vuonna 2024. Lapsista 44 000 oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista 77 prosentilla hoito järjestettiin palvelusetelillä, 17 prosentilla yksityisen hoidon tuella ja 7 prosentilla kunnan ostopalveluna.

Kaikista 1–6-vuotiaista lapsista varhaiskasvatukseen osallistui 80 prosenttia. Vuodesta 2021 kasvu on 6 prosenttiyksikköä. Samalla ajanjaksolla 2- ja 6-vuotiaiden osuus on kasvanut eniten, 8 prosenttiyksikköä molemmissa ikäryhmissä. Edellisvuoteen verrattuna

varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus on 1,4 prosenttiyksikköä suurempi.

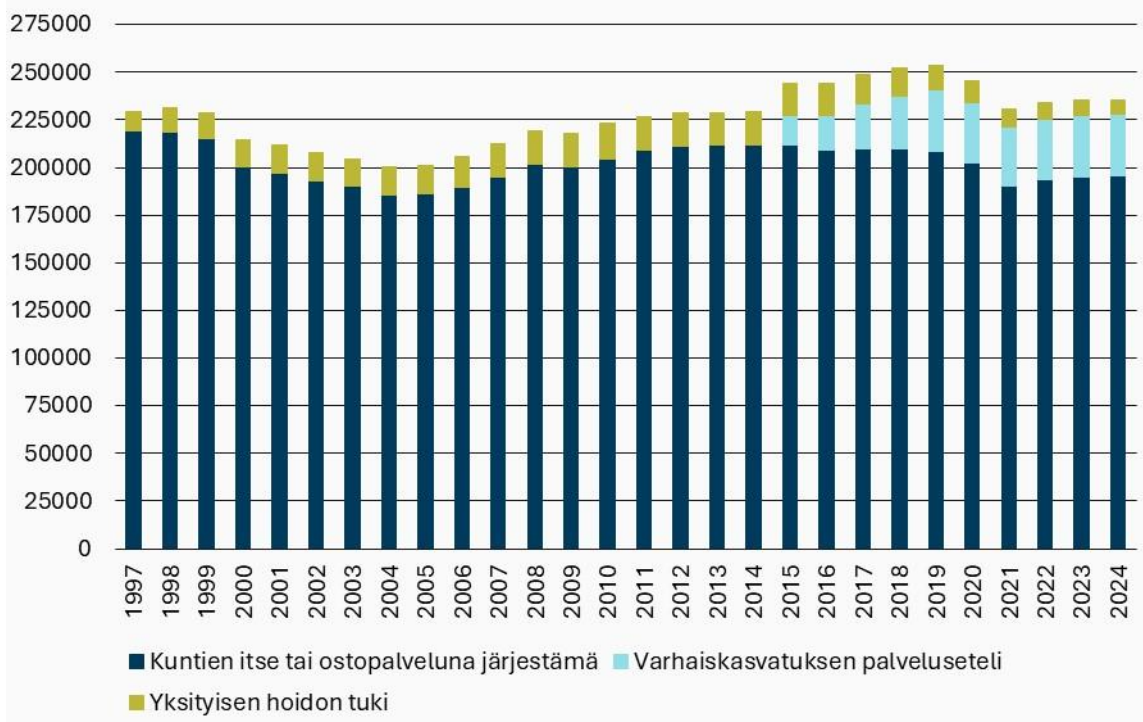
Osallistuminen varhaiskasvatukseen on sitä yleisempää mitä vanhemmista lapsista on kyse. 5-vuotiaista lapsista varhaiskasvatuksessa oli 93 prosenttia, 4-vuotiaista lapsista 91 prosenttia ja 3-vuotiaista lapsista 88 prosenttia ikäluokasta. 6-vuotiaista varhaiskasvatukseen osallistui 86 prosenttia, joka on 4 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista 33 000 eli 14 prosenttia oli vieraskielisiä.

Tutkintotavoitteiseen koulutukseen osallistui reilut 1,4 miljoonaa opiskelijaa vuonna 2024. Perusopetuksessa oppilaiden määrä säilyi entisellään vuoden takaiseen tapaan. Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelijamäärät kasvoivat 2 prosentilla kummassakin. Korkeakouluissa opiskelijoiden määrä on ollut kasvava viime vuosina – nyt 3 prosentilla.

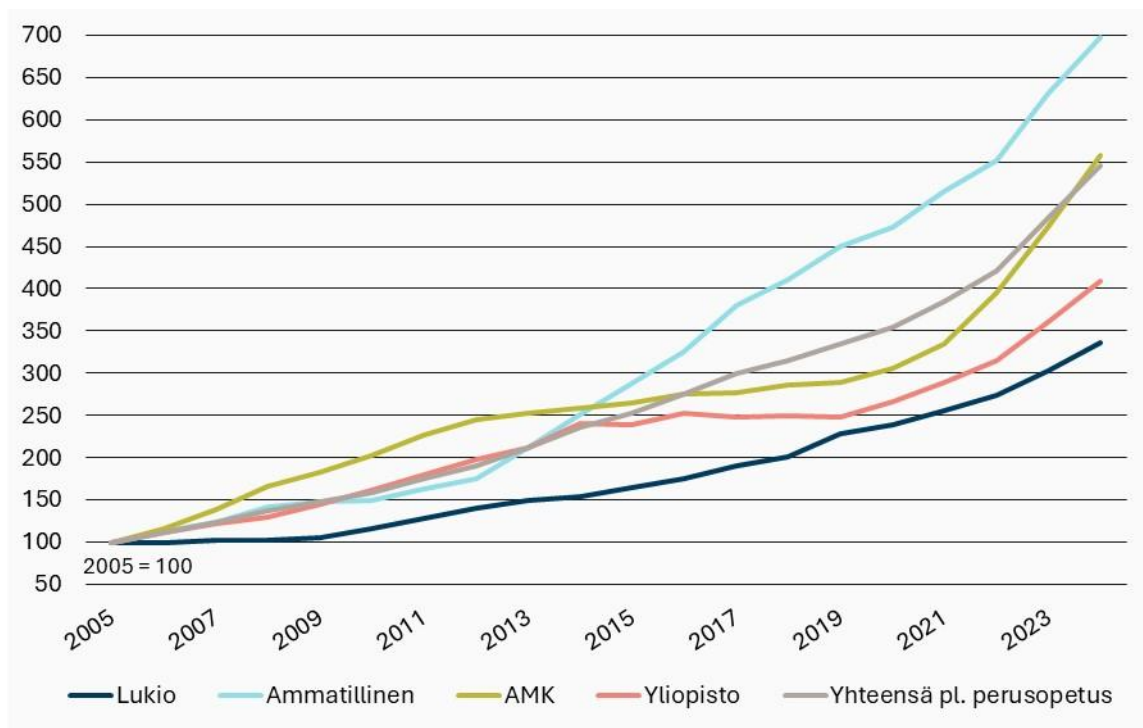
Opiskelijoista 52 prosenttia sekä uusista opiskelijoista 54 prosenttia ja tutkinnon suorittaneista 56 prosenttia oli naisia.

	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Valmistuneet
Perusopetus	52 790	556 120	64 083
Lukiokoulutus	37 904	112 817	31 386
Ammatillinen koulutus	144 054	353 049	75 506
Ammattikorkeakoulutus	54 456	176 702	33 772
Yliopistokoulutus	35 182	173 595	36 206
YHTEENSÄ	324 386	1 372 283	240 953

Taulukko 12: Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat ja valmistuneet 2024. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kuvio 20: Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset järjestämismuodoittain. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kuvio 21: Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kehitys. (Lähde: Tilastokeskus.)

Koulutuksessa oli 133 500 ulkomaalaista (kansalaisuus muu kuin suomi) opiskelijaa vuonna 2024. Määrä on 9 prosenttia kaikista opiskelijoista (vieraskielisiä 14 prosenttia). Ulkomaalaistaustaisia oli 15 prosenttia opiskelijoista – nousua 2 prosenttiyksikköä. Eniten ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita oli ammatillisessa koulutuksessa, 19 prosenttia, ja vähinten lukiokoulutuksessa, 9 prosenttia. Muissa

koulutusmuodoissa ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita oli 13–15 prosenttia.

Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on kasvanut eniten ammatillisessa koulutuksessa vuodesta 2005 – 7-kertaistunut. Ammattikorkeakoulutuksessa, jossa määrä on 5,6-kertaistunut vuodesta 2005, kasvu on ollut nopeinta aivan viime vuosina.

Koulutukseen hakeutuminen ja sijoittuminen

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 peruskoulun päättäneistä lähes kaikki 9. luokan päättäneet hakivat välittömästi jatko-opintoihin. Hakematta jätti vain 0,7 prosenttia. Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa ei jatkanut 7 prosenttia. Kuitenkin 6 prosenttia jatkoi valmentavassa ja valmistavassa koulutuksessa.

Lukiokoulutuksessa jatkoi heti peruskoulun jälkeen 52 prosenttia ja ammatillisessa koulutuksessa 41 prosenttia. Vuonna 2023 tutkintotavoitteisen ja valmistavan koulutuksen ulkopuolelle jääneistäkin valtaosa jatkoi tutkintokoulutuksessa 2024.

Vuoden 2023 kevään uusista ylioppilaista jatko-opiskelupaikkaa haki 77 prosenttia – laskua reilut 2 prosenttiyksikköä. Uusista ylioppilaista 65,5 prosenttia ei kuitenkaan jatkanut tutkintoon johtavassa koulutuksessa ylioppilaaksitulovuonna. Yliopistokoulutuksessa jatkoi 21 prosenttia, ammattikorkeakoulussa 12 prosenttia ja ammatillisessa koulutuksessa 1,5 prosenttia uusista ylioppilaista.

Reilussa kymmenessä vuodessa jatko-opintojen ulkopuolelle jääneiden osuus uusista ylioppilaista on kasvanut 13,5 prosenttiyksikköä. Etenkin naisten ja ammattikorkeakoulutuksessa välittömästi jatkavien osalla on tapahtunut laskua. Esimerkiksi vuonna 2007

ammattikorkeakoulussa opintoja välittömästi jatkoi 21 prosenttia tuoreista ylioppilaista, kun vuonna 2023 osuus oli 12 prosenttia.

Useilla ylioppilailla tutkinto-opintojen jatkamisen viivästyminen ei jää yhteen vuoteen: Vuoden 2020 uusista ylioppilaista 34 prosenttia jatkoi välittömästi tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Vuoden 2021 loppuun mennessä jatkajia oli 57 prosenttia, vuoden 2022 loppuun mennessä 72 prosenttia ja vuoden 2023 loppuun mennessä 77 prosenttia.

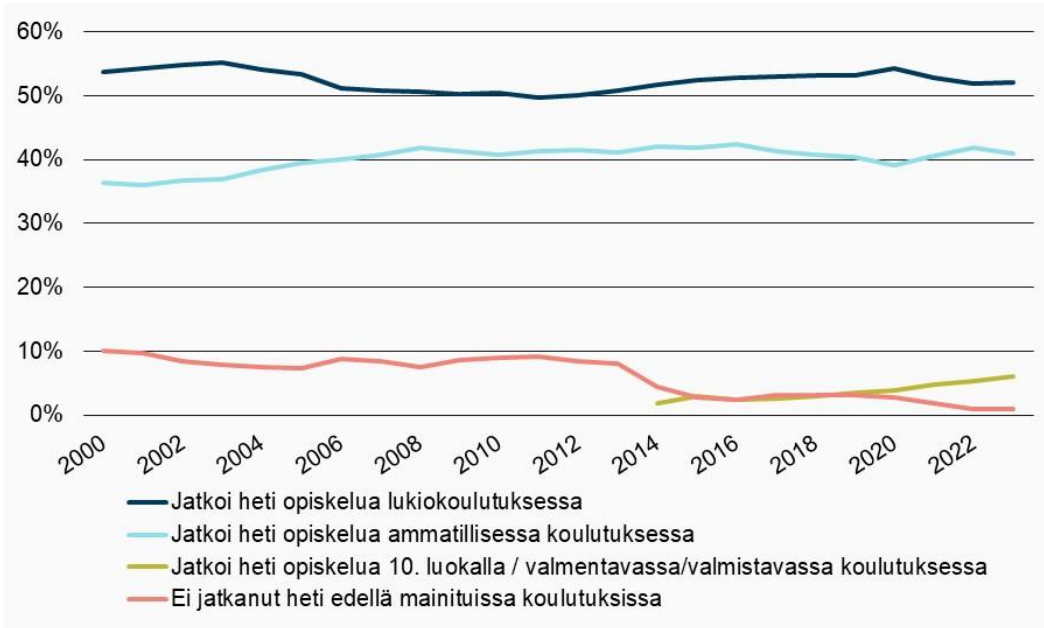
Kun tarkastellaan vuonna 2020 ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden välitöntä sijoittumista jatko-opintoihin, samana vuonna opintojaan jatkoi 6 prosenttia. Valmistuneista 4 prosenttia opiskeli ammattikorkeakoulussa. Kaksi vuotta valmistumisen jälkeen uusiin opintoihin sijoittuneiden osuus oli 22 prosenttia. Vuoden 2023 loppuun mennessä ammattija erikoisammattitutkintokoulutuksessa 3 % opiskelemassa oli 24 prosenttia vuonna 2020 ammatillisen perustutkinnon suorittaneista. 15 prosenttia oli aloittanut opintonsa ammattikorkeakoulussa, 5 prosenttia, ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa 3 prosenttia ja prosentti yliopistossa.

Toisaalta vuonna 2023 uusista yliopistokoulutuksen opiskelijoista 28 prosenttia oli

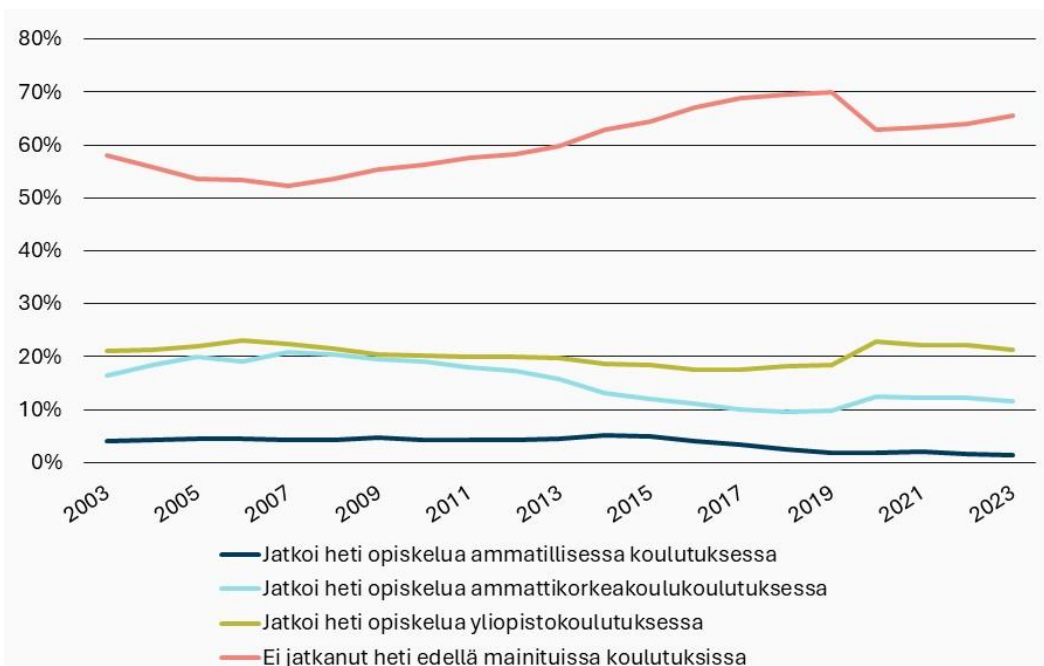
suorittanut jonkin aiemman korkeakoulututkinnon. Ammattikorkeakoulutuksen aloittaneista oli jo aiemmin suorittanut 10 prosenttia sekä ylioppilas- että ammatillisen tutkinnon.

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijoista 24 prosenttia oli suorittanut

ammattillisen tutkinnon aiemmin ja 5 prosenttia ylioppilastutkinnon. Sekä ylioppilas- että ammatillisen tutkinnon oli suorittanut 4 prosenttia. Korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 14 prosenttia.

Kuvio 22: Peruskoulun jälkeen sijoittuminen. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kuvio 23: Keväällä valmistuneiden lukion jälkeen sijoittuminen. (Lähde: Tilastokeskus.)

Opintojen keskeyttäminen ja eteneminen

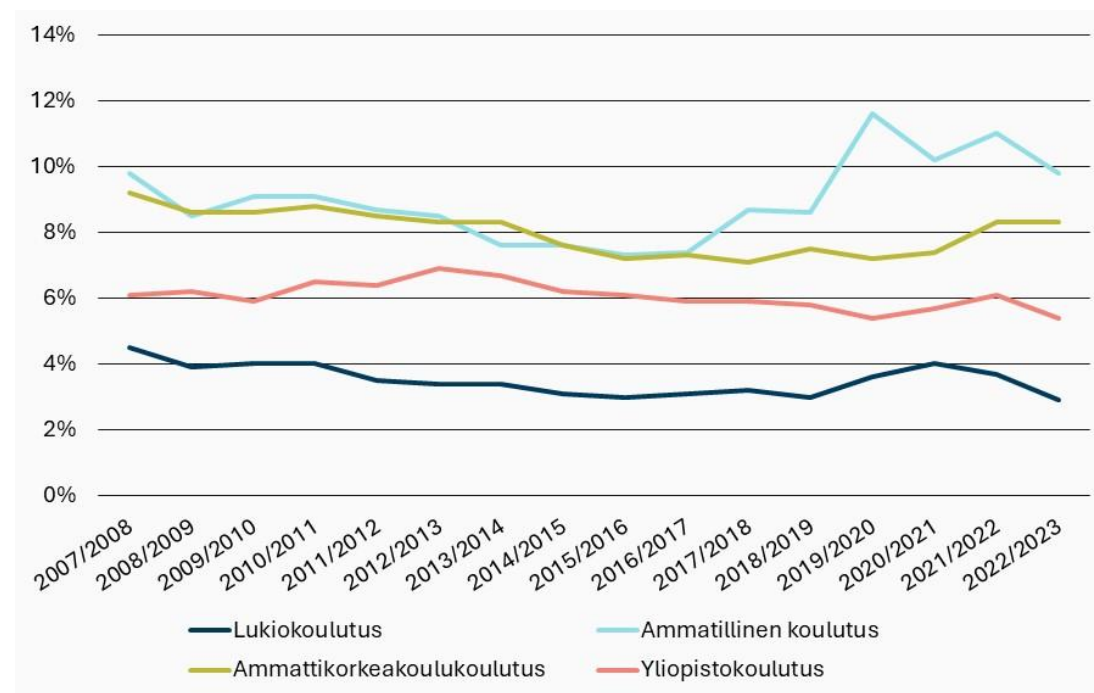
Lukuvuonna 2022/2023 opiskelijoista 6 prosenttia keskeytti opintonsa eikä jatkanut välittömästi missään tutkintoon johtavassa koulutuksessa Tilastokeskuksen mukaan. Etenkin lukiokoulutuksessa keskeyttämisen jälkeen jatkettiin välittömästi toisessa koulutuksessa. Miehillä keskeyttäminen oli 2,2 prosenttiyksikköä naisia yleisempää. Miehet keskeyttivät kaikilla koulutussektoreilla useammin kuin naiset. Koulutusmuotoa naiset vaihtoivat hieman miehiä useammin. Sekä miehet että naiset keskeyttivät useimmiten ammatillisen koulutuksen.

Nuorille suunnatussa lukiokoulutuksessa keskeyttämisprosentti oli 2,9, ammatillisessa peruskoulutuksessa 9,8, ammattikorkeakoulututkintokoulutuksessa 8,3 ja yliopistokoulutuksessa (alemmat ja ylemmät) 5,4 prosenttia. Keskeyttämiset vähenivät kaikissa muissa koulutusmuodoissa paitsi

ammattikorkeakoulutuksessa, jossa keskeyttämisten osuus säilyi entisellään.

Eniten keskeytettiin palvelualoilla (11,1 prosenttia) ja ICT-aloilla (9,5 prosenttia), ja vähiten yleissivistävässä koulutuksessa (2,9 prosenttia) sekä yhteiskunnallisilla aloilla (5,0 prosenttia).

Keskeyttäminen oli suurinta vahvasti sukupuolen mukaan eriytyneillä koulutusaloilla, erityisesti ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa miehet keskeyttivät terveys ja hyvinvointialla huomattavasti useammin kuin naiset, ja naiset vastaavasti miesvoittoisella ICT-alalla huomattavasti enemmän kuin miehet. Myös tekniikan aloilla, joka on opiskelijamäärältään suurin koulutusala ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa, naisten keskeyttämisprosentti oli suurempi.

Kuvio 24: Keskeyttäneiden osuus opiskelijoista. (Lähde: Tilastokeskus.)

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2023 loppuun mennessä tavoiteajassa, kolmessa ja puolessa vuodessa, 57 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoista suoritti tutkinnon ja 62 prosenttia korkeintaan viidessä ja puolessa vuodessa. Naisista 59 prosenttia ja miehistä 55 prosenttia suoritti tutkinnon tavoiteajassa. Ammatillisessa koulutuksessa läpäisy on hidastunut vuoden 2016 jälkeen muista poiketen.

Lukion uusista opiskelijoista 78 prosenttia suoritti lukion oppimäärän korkeintaan kolmessa ja puolessa vuodessa sekä 88 prosenttia korkeintaan neljässä ja puolessa vuodessa. Luki-
ossa opiskelevista miehistä naisia 2

prosenttiyksikköä suurempi osuus suoritti tutkinnon tavoiteajassa.

Ammattikorkeakoulututkinnon suoritti neljässä ja puolessa vuodessa 57 prosenttia koulutuksen aloittaneista. Korkein läpäisyaste oli terveys- ja hyvinvointialoilla, 75 prosenttia, ja alin ICT-alalla, 37 prosenttia, kuten useampana vuotena aikaisemminkin.

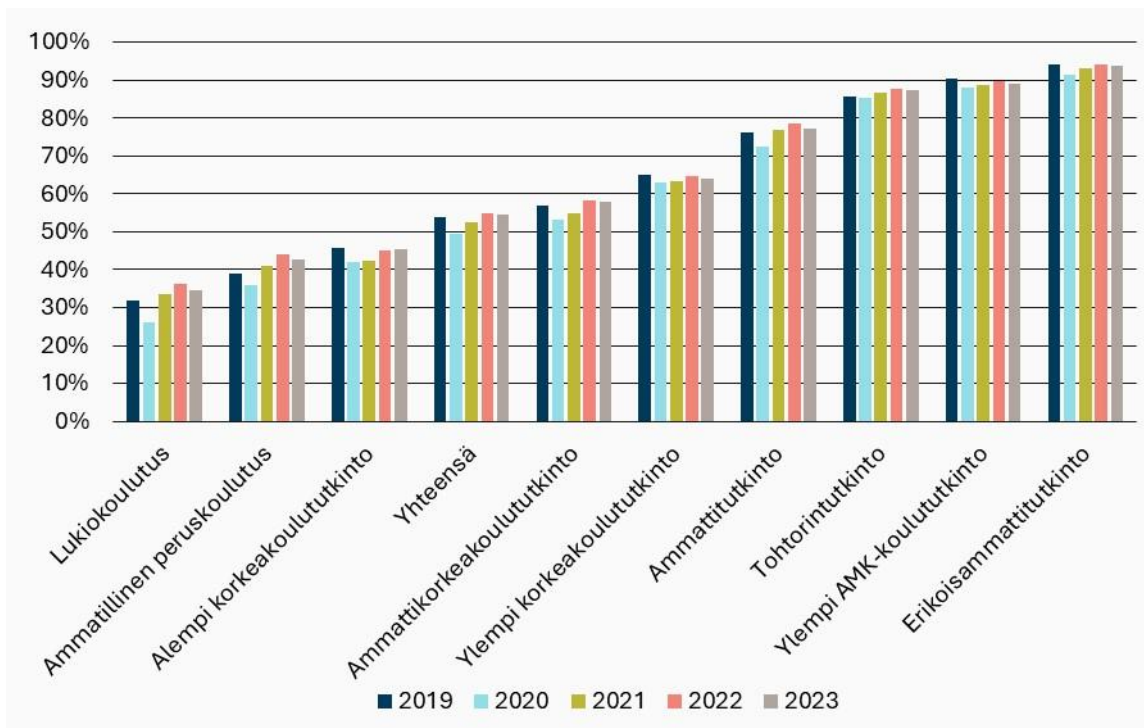
Yliopistokoulutuksen opiskelijoista 71 prosenttia suoritti alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon viidessä ja puolessa vuodessa sekä 78 prosenttia seitsemässä ja puolessa vuodessa. Tavoiteajassa ylemmän korkeakoulututkinnon suoritti 37 prosenttia – 31 prosenttia miehistä ja naisista 41 prosenttia.

Aloittamis- vuosi	Lukiokoulutuksen uusien opiskelijoiden yhteensä	Ylioppilastutkinnon suorittaneita		Ammatillisen peruskoulutuksen uusien opiskelijoiden yhteensä	Ammatillisen tutkinnon suorittaneita	
			%			%
2002	35 695	31 753	89,0	46 815	38 418	82,1
2003	36 714	32 604	88,8	46 000	37 560	81,7
2004	36 020	32 064	89,0	48 482	39 882	82,3
2005	35 065	31 259	89,1	48 041	39 683	82,6
2006	35 007	31 189	89,1	48 705	40 825	83,8
2007	34 510	30 751	89,1	48 247	40 471	83,9
2008	34 793	31 241	89,8	48 336	40 673	84,1
2009	34 064	30 515	89,6	50 671	41 971	82,8
2010	33 705	30 310	89,9	50 533	41 786	82,7
2011	32 897	29 733	90,4	50 499	41 375	81,9
2012	32 183	29 069	90,3	49 759	40 189	80,8
2013	31 884	28 707	90,0	48 679	38 349	78,8
2014	31 638	28 469	90,0	47 459	36 043	75,9
2015	32 103	28 693	89,4	47 284	34 381	72,7
2016	32 264	28 843	89,4	45 878	32 819	71,5
2017	32 202	28 742	89,3	44 457	31 049	69,8
2018	32 587	29 063	89,2	72,669	47,370	65,2
2019	33 706	29 551	87,7	70,699	44,583	63,0
2020	34 135	26 533	77,7	72,247	41,033	56,8

Taulukko 13: Uusien opiskelijoiden opintojen kulku vuoden 2023 loppuun mennessä toisella asteella. (Lähde: Tilastokeskus.)

Aloittamis- vuosi	Ammattikorkea- koulutuksen uu- sia opiskelijoita yhteensä	Tutkinnon (päivätoteutus) suorittaneita		Yliopistokoulu- tuksen uusia opiskelijoita yh- teensä	Alemman/ylemmän korkeakoulututkinnon suo- rittaneita	
			%			%
2006	28 531	18 321	64,2	19 988	16 052	80,3
2007	28 329	18 391	64,9	19 461	15 435	79,3
2008	28 302	18 798	66,4	19 396	15 349	79,1
2009	28 400	18 611	65,5	19 940	15 559	78,0
2010	29 030	19 079	65,7	19 766	15 247	77,1
2011	28 646	19 270	67,3	19 827	15 133	76,3
2012	28 093	19 053	67,8	22 815	17 724	77,7
2013	26 894	18 313	68,1	23 162	18 269	78,9
2014	27 881	18 497	66,3	23 919	18 733	78,3
2015	26 451	17 751	67,1	23 837	18 884	79,2
2016	26 072	17 579	67,4	23 561	18 473	78,4
2017	24 968	16 810	67,3	22 885	17 426	76,1
2018	25 654	16 683	65,0	24 338	17 197	70,7
2019	25 165	14 245	56,8	24 695	15 728	63,7
2020	28 677	8 386	29,2	27 179	12 324	45,3

Taulukko 14: Uusien opiskelijoiden opintojen kulku vuoden 2023 loppuun mennessä korkeakouluissa. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kuvio 25: Opiskelijoiden työssäkäynti koulutusasteittain. (Lähde: Tilastokeskus.)

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 opiskelijoiden työssäkäynti laski 0,6 prosenttiyksikköä ja 54,4 prosenttia vähintään 18-vuotiaista opiskelijoista kävi opintojen ohella töissä. Naisista 57,9 prosentilla ja miehistä 49,9 prosentilla oli työsuhde opintojen ohessa. Työssäkäynti oli yleisintä yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintojen yhteydessä.

Korkeakouluopiskelijoista oli opintojen ohessa työsuhde reilulla puolella. Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoista 43 prosenttia kävi työssä opintojen ohella. Lukiota suorittavista 35 prosenttia kävi töissä koulun ohessa. Siten eri ikäisten – mutta myös eri koulutusalojen – työssäkäynnissä opiskelujen ohessa oli eroja.

Väestön koulutustaso ja osaamisen ylläpito

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2024 loppuun mennessä 3 616 700 henkeä eli 75 prosenttia 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli suorittanut tutkinnon perusasteen jälkeen. Tutkinnon suorittaneiden osuus säilyi edellisvuoden tasolla.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus jatkoi kasvuaan – 0,3 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 34,1 prosenttia väestöstä.

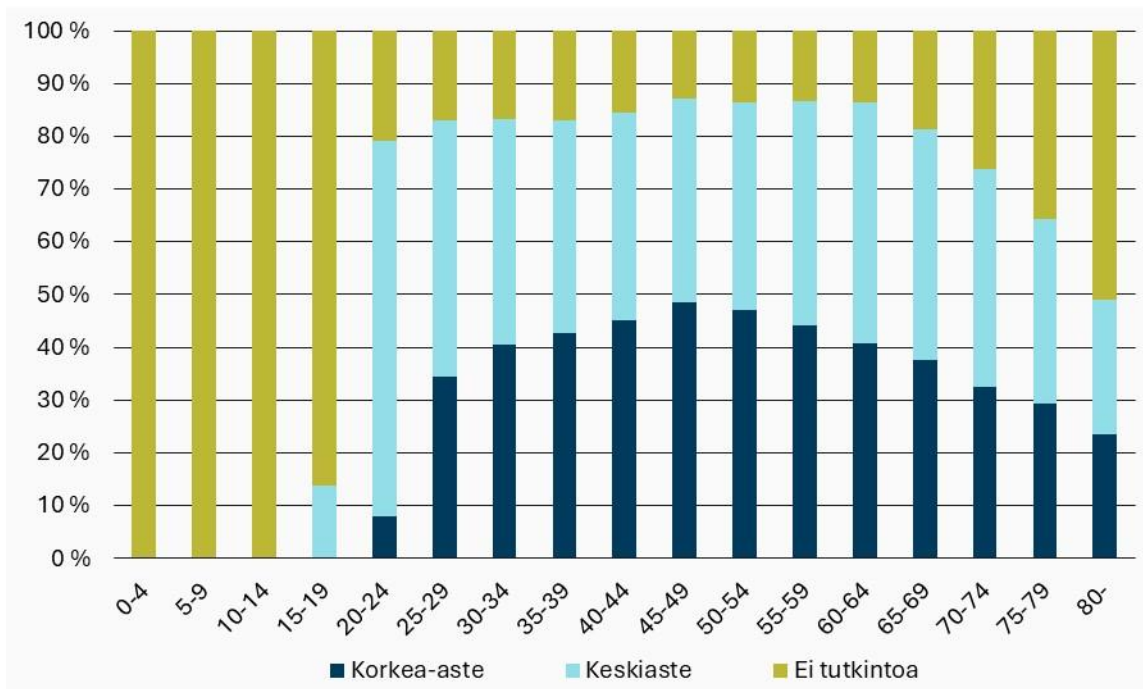
Korkeimmin koulutettuja olivat 45–49-vuotiaat, joista korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 47,6 prosenttia. Ikäluokassa naisista korkea-asteen oli suorittanut 57,5 prosenttia ja miehistä 38,1 prosenttia. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus nousi 20–29-vuotiaissa ja yli 50-vuotiaissa.

Vuonna 2024 korkeimmin koulutettu väestö asui Uudellamaalla, jossa asuvasta 15 vuotta täyttäneestä väestöstä korkea-asteen

tutkinnon oli suorittanut 40,6 prosenttia. Toiseksi korkeimmin koulutettu väestö asui Pirkanmaalla, jossa 35,6 prosenttia väestöstä oli suorittanut korkea-asteen tutkinnon. Matalin korkeasti koulutettujen osuus oli Kainuussa, joissa osuus jäi 26,8 prosenttiin.

Vuonna 2023 pelkän perusasteen suorittaneita 20–24-vuotiaita oli 20,8 prosenttia ikäluokasta. Miehistä perusasteen varassa oli 23,3 prosenttia ja naisista 18 prosenttia ikäluokasta. Perusasteen varaan olevien osuus on noussut vuodesta 2016 eteenpäin sekä miehissä että naisissa.

Eniten perusasteen varassa olevia oli Päijät-Hämeessä, jossa 29,6 prosenttia 20–24-vuotiaista oli vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa. Samoin Päijät-Hämeessä koko 15 vuotta täyttäneestä väestöstä 27,5 prosenttia oli ilman perustutkinnon jälkeistä tutkintoa, kun koko maassa osuus oli 24,9 prosenttia.

Kuvio 26: Väestön koulutus rakenne 2024. (Lähde: Tilastokeskus.)

Tilastokeskuksen mukaan oppilaitosten tutkintoon johtamattoman koulutusta (ei sisällä yliopistojen avointa koulutusta) annettiin vuonna 2021 vajaat 4,9 miljoonaa tuntia. Opetusta annettiin sama määrä kuin vuonna 2020, mutta 14 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019.

Osallistujien määrä (brutto-opiskelijamäärä) laski vajaalla parilla prosentilla 1,55 miljoonaan – laskettuaan 18 prosenttia vuotta aiemmalla ajanjaksolla. Vapaan sivistystyön koulutuksessa julkistetaan tilastotietoja vuodelta 2024 jälleen 15.12.2025.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ammatilliset oppilaitokset	71 919	97 568	107 563	110 873	80 013	81 631
Ammatilliset erityis- ja erikoisoppilaitokset	180 348	95 756	70 833	64 675	59 584	68 309
Ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset	59 335	49 560	30 828	31 459	25 390	24 383
Musiikkioppilaitokset	2 509	6 525	2 898	11 056	6 759	7 525
Urheiluopistot	139 628	143 831	177 311	132 110	74 929	91 548
Kansanopistot	115 975	113 163	108 525	101 923	69 725	69 865
Kansalaisopistot	1 139 623	1 074 874	1 062 064	1 044 255	858 599	663 184
Opintokeskukset	245 507	224 344	226 514	243 628	205 942	257 261
Kesäyliopistot	82 845	87 265	77 294	78 996	62 563	58 632
Ammattikorkeakoulut	96 556	99 190	91 461	107 923	129 887	220 979
Muut	7 545	7 211	6 175	7 115	4 038	5 947
YHTEENSÄ	2 141 790	1 999 287	1 961 466	1 934 013	1 577 596	1 549 264

Taulukko 15: Oppilaitosten tutkintoon johtamattomaan koulutuksen osallistujat. (Lähde: Tilastokeskus.)

Aikuiskoulutuksessa oli 1,5 miljoonaa henkeä vuonna 2022 – lähes joka toinen 18–64-vuotiaista. Osallistumisen taso on pysynyt samana kuin viisi vuotta aikaisemmin.

Vuonna 2022 naisista yli puolet ja miehistä yli 40 prosenttia osallistui aikuisille järjestettyyn koulutukseen. Ero sukupuolten välisissä osallistumisasteissa on pysynyt vakaana, 10 prosenttiyksikössä.

Eniten aikuiskoulutukseen vuonna 2022 osallistuivat 35–54-vuotiaat, joista 53 prosenttia osallistui koulutukseen. Alhaisin osallistumisen aste oli 55–64-vuotiailla - osallistumisaste 38 prosenttia.

Viiden vuoden takaiseen verrattuna aikuiskoulutukseen osallistuminen lisääntyi eniten 18–24-vuotiailla (6 prosenttiyksikköä), kun taas suurin osallistumisasteen lasku oli 25–34-vuotiailla (peräti 9 prosenttiyksikköä 48 prosenttiin).

Pitkän pohjakoulutuksen saaneet osallistuivat aikuiskoulutukseen selvästi muita useammin. Heistä aikuiskoulutukseen osallistui lähes kaksi kolmesta, joka on viiden vuoden takaista tasoa. Toisen asteen koulutuksen suorittaneiden osallistumisaste oli laskenut 5 prosenttiyksikköä, mutta toisaalta pelkän perusasteen suorittaneiden noussut 4 prosenttiyksikköä vuodesta 2017. Molemmista ryhmistä aikuiskoulutukseen osallistui vajaat 40 prosenttia.

Kaikista 18–64-vuotiaista 14 prosenttia eli vajaat 380 000 henkeä osallistui vuonna 2022 yleissivistävään tai harrastustavoitteiseen aikuiskoulutukseen. Heistä naisia oli lähes 70 prosenttia.

Työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi opiskeli lähes puolet työvoimaan kuuluvista aikuisista eli 1,1 miljoonaa. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistuminen on lähes samalla tasolla kuin vuonna 2017. Naisista 51

prosenttia ja miehistä 41 prosenttia osallistui tällaisiin opintoihin eron säilyessä entisellään. Vuonna 2022 oli työssä olevista osallistunut koulutukseen 49 prosenttia ja 13 työttömistä prosenttia.

Työnantajan tuella tapahtuvaa henkilöstökoulutusta sai miljoona palkansaajaa, 54 prosenttia kaikista palkansaajista. Ts. valtaosa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta on työnantajan tuella tapahtuvaa. Naisista noin 60 prosenttia ja miehistä noin 50 prosenttia osallistui henkilöstökoulutukseen – ero on säilynyt entisellään.

Henkilön saamien aikuiskoulutuspäivien määrä vähentyi selvästi verrattuna vuoteen 2017. Kun vuonna 2017 aikuiskoulutuspäiviä oli henkeä kohden vielä reilut 8, oli niitä viisi vuotta myöhemmin enää 5,4. Aikuiskoulutukseen osallistumisen aste pysyi vuodesta 2017 (48 prosenttia) vuoteen 2022 (47 prosenttia) lähes samana. Aikuiskoulutuspäivien määrän lasku johtuukin siitä, että koulutuksessa ollaan aikaisempaa lyhyempiä jaksoja. Kun vielä vuonna 2017 aikuiskoulutukseen osallistuneen henkilön keskimääräinen koulutuksen kesto oli 17 koulutuspäivää, oli se vuonna 2022 viisi päivää alhaisempi, eli vajaat 12 päivää.

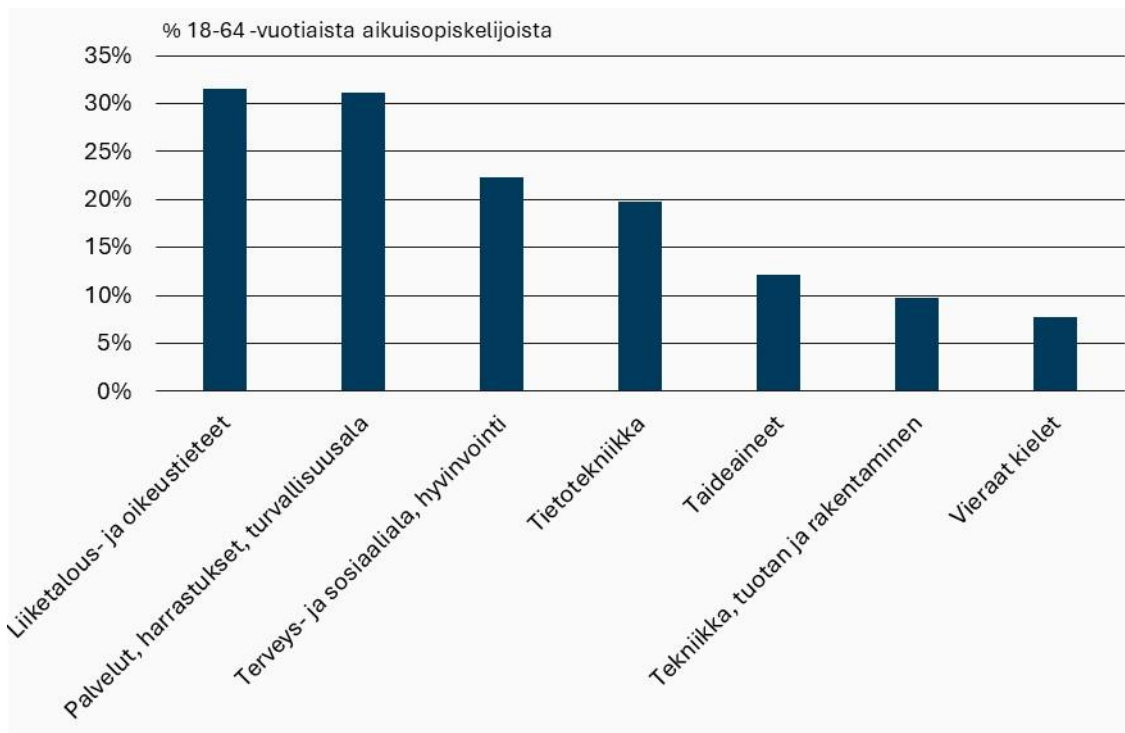
Naisilla keskimääräinen aikuiskoulutuspäivien määrä oli lähes 7 päivää, miehillä vastaava määrä oli lähes 3 päivää lyhyempi, eli noin 4 päivää. Eri ikäluokista eniten aikuiskoulutuspäiviä saivat 35–44-vuotiaat. Heillä keskimääräinen aikuiskoulutuspäivien määrä oli reilu 8 päivää. Vähiten aikuiskoulutuksessa olivat puolestaan 55–64-vuotiaat, jotka olivat koulutuksessa keskimäärin ainoastaan 3 päivää.

Sen sijaan palkansaajien saamat koulutuspäivät työnantajan tukemassa henkilöstökoulutuksessa säilyi aiemmalla tasolla. Vuonna 2022 suomalainen 18–64-vuotias palkansaaja kouluttautui työnantajan tuella keskimäärin

4,6 päivän ajan, mikä on 0,3 päivää enemmän kuin vuonna 2017.

Liiketalous- ja oikeustieteisiin sekä palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan liittyvät koulutukset olivat yleisimpiä aikuiskoulutuksen aiheita vuonna 2022. Näihin aihealueisiin liittyvää koulutusta sai noin joka kolmas aikuiskoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias. Lähes kaikilla koulutuksen sisältöaloilla on

koulutukseen osallistuneiden osuus pysynyt samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemmin. Palkansaajien saaman henkilöstökoulutuksen suosituimmat aihealueet olivat lähes samat kuin yleensä aikuiskoulutuksessa. Suosituin harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen sisältö on jo pitkään ollut taideaineet - lähes joka kolmas osallistunut. Urheilu- ja liikuntakurssit kasvattivat suosiotaan ja niihin oli osallistunut useampi kuin joka neljäs.

Kuvio 27: Aikuiskoulutuksessa opiskellut alat. (Lähde: Tilastokeskus.)

Yrityksistä 61 prosenttia tarjosi henkilöstökoulutusta palkansaajilleen vuonna 2020 – osuus pienentynyt reilut 20 prosenttiyksikköä vuodesta 2015.

Kurssimuotoisesti opiskelleiden palkansaajien osuus pieneni vuoden 2015 noin 44 prosentista vuoden 2020 noin 29 prosenttiin. Myös

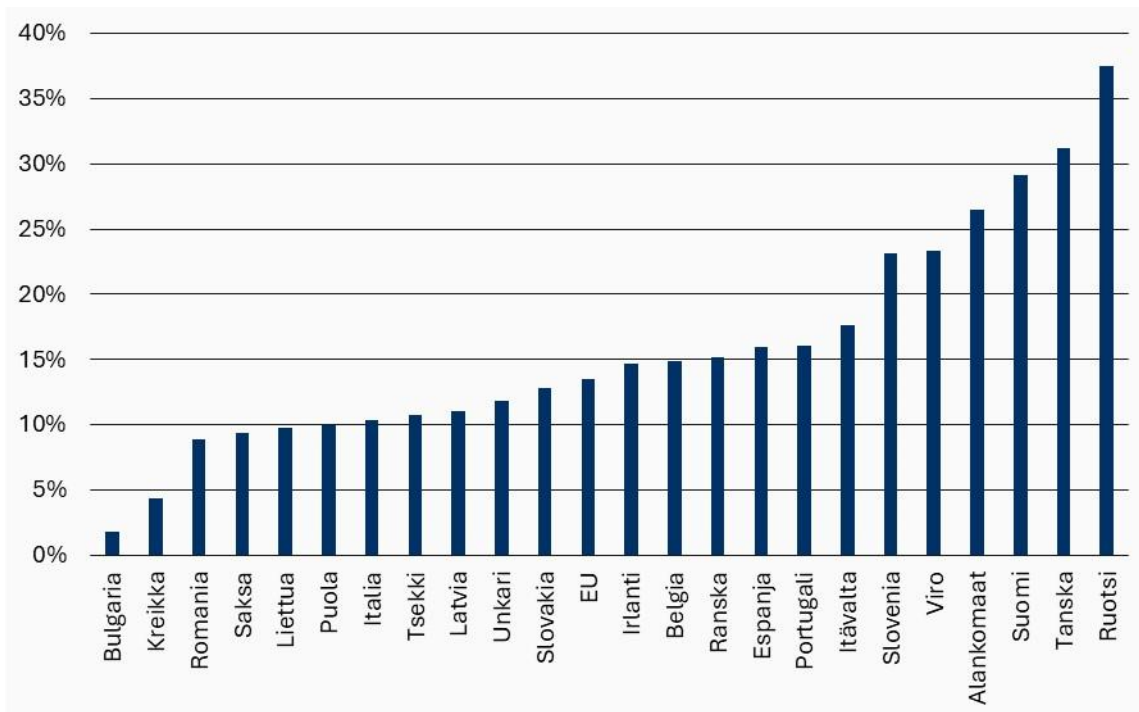
saatujen koulutustuntien määrä väheni: vuonna 2015 yritysten palkansaajat opiskelivat kurssimuotoisesti keskimäärin 8,2 tuntia ja vuonna 2020 kolme tuntia vähemmän.

Ensimmäistä kertaa vuonna 2020 itseohjatusti opiskelleiden määrä (30 %) oli samansuuruisen kuin kurssimuotoisesti opiskelleiden.

Oppiminen oppimisryhmissä ja itseohjattu opiskelu mm. verkkokoulutusympäristössä kasvoivat molemmat 13 prosenttiyksikköä.

Kurssimuotoisen opiskelun vähenemiseen vuonna 2020 vaikuttivat muun muassa COVID-19 pandemia ja se, että yhä enenevässä määrin henkilöstön osaamisen kehittäminen tapahtuu yrityksissä muilla sellaisilla tavoilla, joista ei Tilastokeskuksen Aikuiskoulutustutkimuksessa kerätä tietoa.

Eurostatin keräämien tietojen perusteella Suomessa 25–64-vuotiaiden osallistuminen koulutukseen on edelleen korkeaa, mutta ei aivan eurooppalaista huippua: 29,1 prosenttia aikuisista osallistui koulutukseen tutkimusta edeltäneen neljän viikon sisällä. Edellä ovat Tanska ja Ruotsi. Ruotsissa osallistumisaste oli peräti 37,5 prosenttia. EU-alueella keskimäärin 13,7 prosenttia 25–64-vuotiaista osallistuu koulutukseen. Osuus nousi lähes prosenttiyksiköllä.

Kuvio 28: Koulutukseen osallistuvien 25–64-vuotiaiden osuus 2024. (Lähde: Eurostat.)

Vastavalmistuneiden työllistyminen

Tilastokeskuksen mukaan vastavalmistuneet työllistyivät prosenttiyksikön paremmin vuonna 2023 kuin vuotta aiemmin. Vuoden kulluttua valmistumisesta oli työllistynyt 72 prosenttia – laskua prosenttiyksikkö vuodentakaisesta. Päätoimisesti työskenteli 56 prosenttia

ja opiskelujen ohella oli töissä 17 prosenttia. Päätoimisesti työskentelevien osuus oli kasvanut 3 prosenttiyksikköä parin vuoden takaisesta. Työttömänä oli 8 prosenttia, jossa laskua 3 prosenttiyksikköä parin vuodentakaisesta.

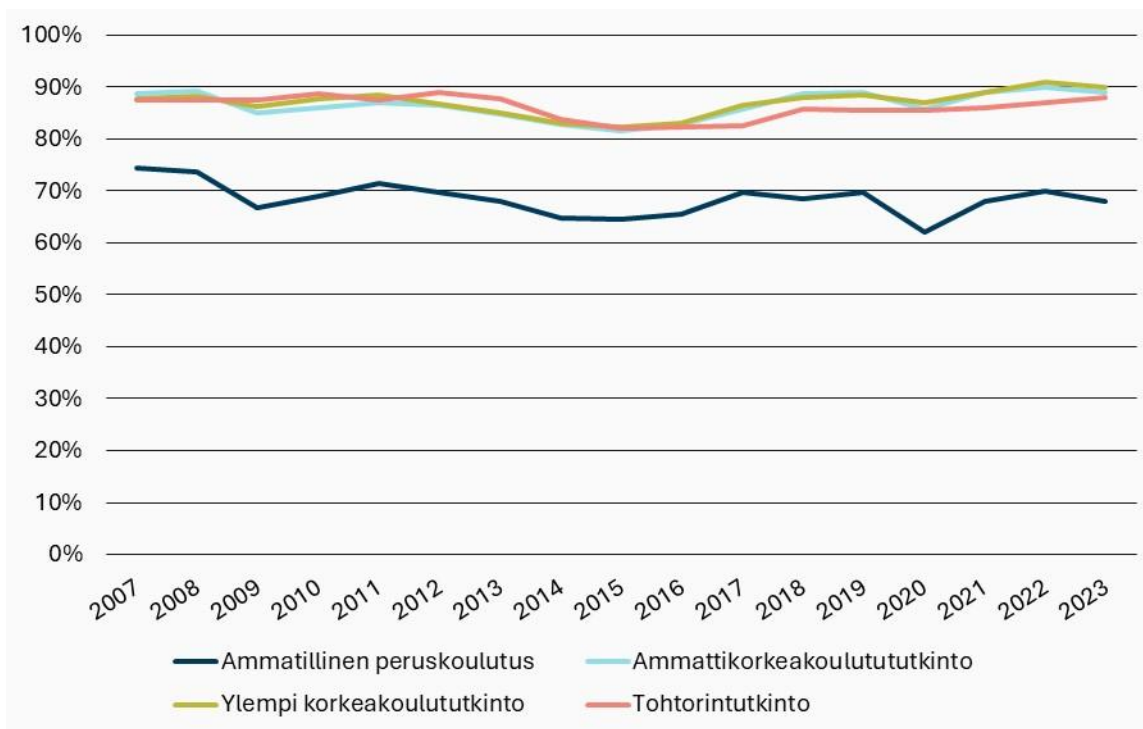
Vuonna 2023 vastavalmistuneiden naisten työllisyys säilyi ennallaan, mutta miesten työllisyys laski 2 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta. Kaikista vastavalmistuneista naisista työssä oli 77 prosenttia ja miehistä 67 prosenttia.

Toisen asteen ammatillisen perustutkinnon suorittaneista työssä oli 68 prosenttia – laskua 2 prosenttiyksikköä. Naisista 75 prosenttia ja miehistä 61 prosenttia.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 89 prosenttia ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 90 prosenttia oli töissä vuoden kuluttua valmistumisesta.

Korkeakoulututkinnon suorittaneista sekä naiset että miehet työllistyivät yhtä hyvin. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista oli työllistynyt 94 prosenttia vuoden kuluttua valmistumisesta. Vastavalmistuneista tohtoreista oli töissä 88 prosenttia.

Terveys- ja hyvinvointialalta valmistuneista oli työllisiä 91 prosenttia vuoden kuluttua valmistumisesta. Kauppa, hallinto ja oikeustieteiden alalla 83 prosenttia ja kasvatusalalta 81 prosenttia oli työllisiä vuoden kuluttua. Heikointa työllistyminen oli yleissivistäviltä aloilta, 48 prosenttia, sekä humanistisilta ja taidealoilta, 64 prosenttia.

Kuvio 29: Tutkinnon suorittaneiden työllisyysaste vuoden kuluttua valmistumisesta. (Lähde. Tilastokeskus.)

TUTKIMUS, KEHITTÄMINEN JA INNOVAATIOT

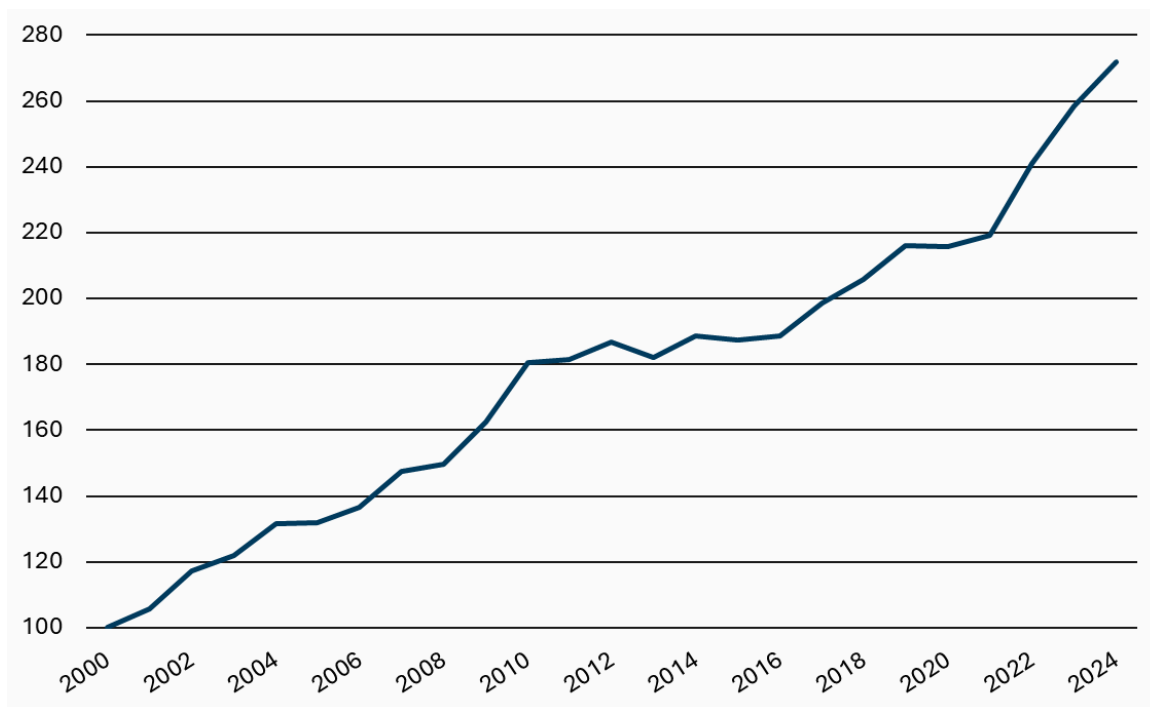
Korkeakoulujen tutkimustoiminta

Korkeakoulujen tutkimusmenot ovat yli kaksi ja puoli -kertaistuneet vuosituhaten alusta. Kehitys hidastui vuosina 2010–2016, mutta kääntyi kasvuun vuonna 2017. Vuonna 2024 korkeakoulujen tutkimusmenot olivat yli 2,1 miljardia euroa. Ammattikorkeakoulujen osuus tästä oli reilut 12 prosenttia ja loput yliopistojen sekä yliopistollisten keskussairaaloiden.

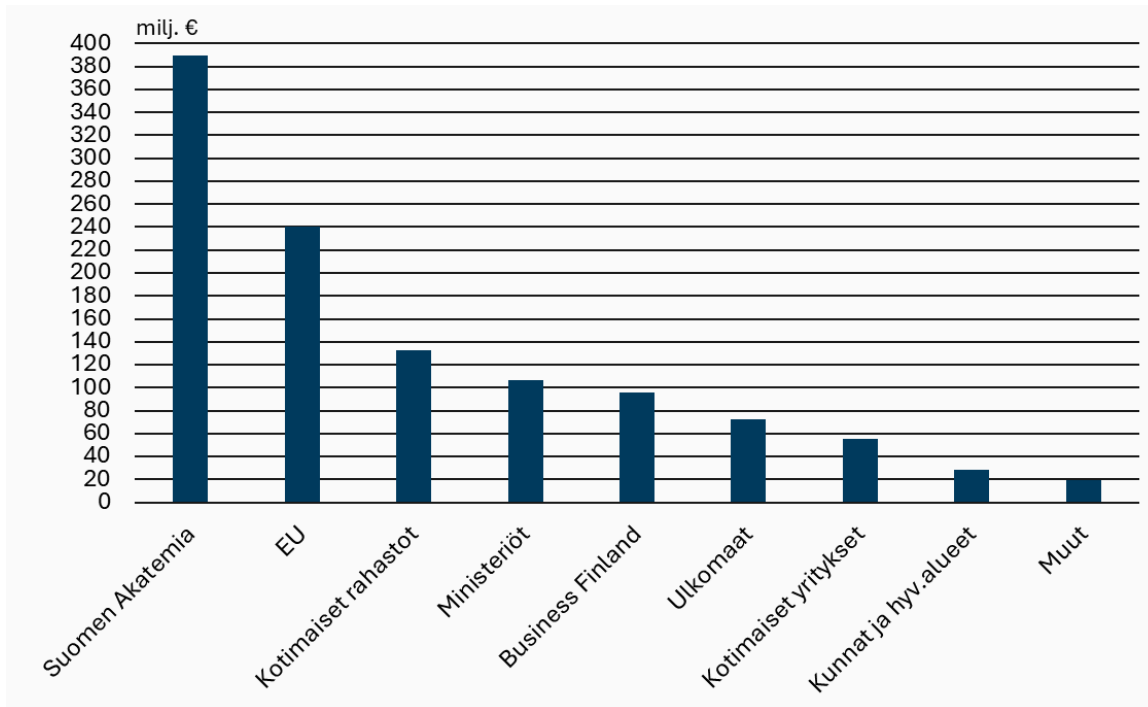
Tutkimustoiminnan rahoituksesta valtion budjettirahoitus kattoi 45 prosenttia ja muu ulkopuolinen rahoitus 53 prosenttia. Loppu oli korkeakoulujen omaa rahoitusta mm. liiketoiminnan ja pääoman tuottoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön suoran perusrahoituksen lisäksi tärkeimpiä rahoituslähteitä olivat Suomen

Akatemia (389 milj.) ja EU (241 milj.). Muusta rahoituksesta tärkeimpiä tahoja olivat kotimaiset rahastot, ministeriöt, Business Finland ja ulkomaat. Ministeritöiden rahoitus laski. Kaikkien muiden rahoittajien rahoitus kasvoi.

Lääke- ja terveystieteissä, luonnontieteissä ja tekniikassa ulkopuolisen rahoituksen osuus oli korkein – noin 60 prosenttia. Humanistisissa tieteissä ulkopuolista rahoitusta oli reilu kolmasosa rahoituksesta. Tekniikka ja lääketieteet ovat myös suurimmat yritysrahoituksen saajat, alojen korkeakoulututkimuksesta reilut 5 prosenttia on kotimaisten tai ulkomaisten yritysten rahoittamaa.

Kuvio 30: Korkeakoulujen tutkimusmenojen kehitys. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kuvio 31: Korkeakoulujen tutkimusrahoituksen lähteet 2024. (Lähde Tilastokeskus.)

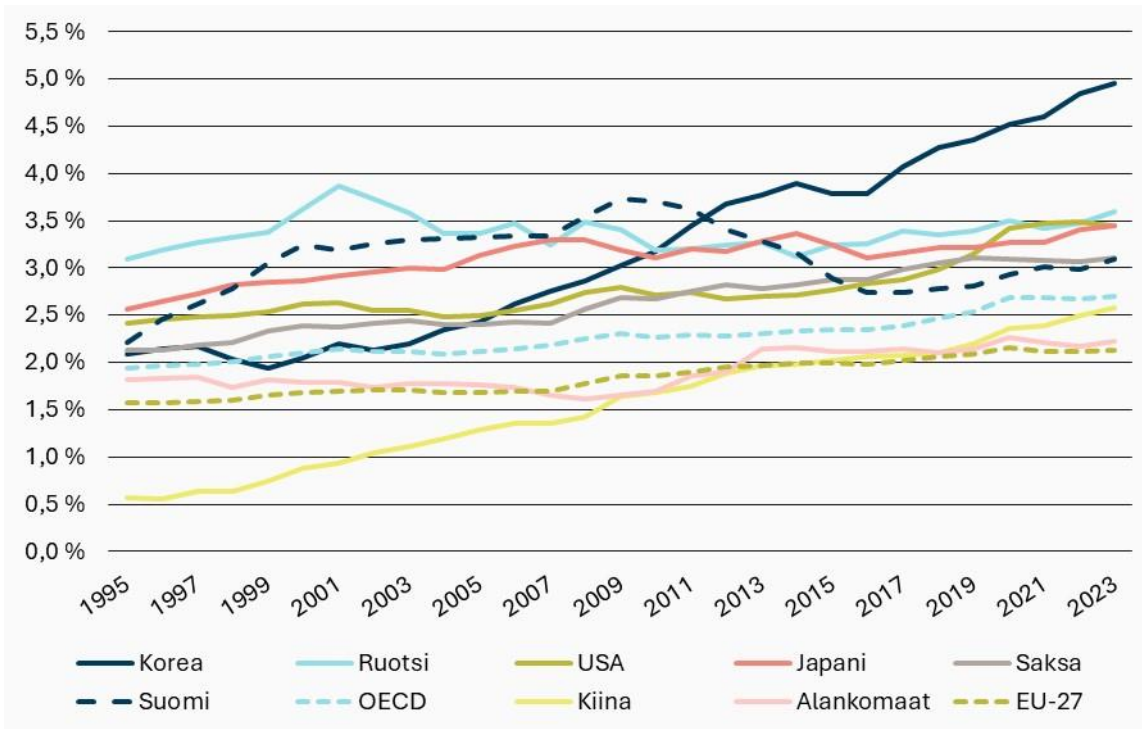
T&K-panostus

Tilastokeskuksen mukaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat kokonaisuutena 8,9 miljardia euroa vuonna 2024. Panostukset nousivat edellisvuodesta 5,3 prosenttia (453 milj. euroa). Reaalinen nousu oli kuitenkin 4,6 prosenttia. Tutkimusmenojen viiden vuoden mittainen supistuminen päättyi 2017–2018. Tätä ennen kasvua kirjattiin edellisen kerran vuonna 2011.

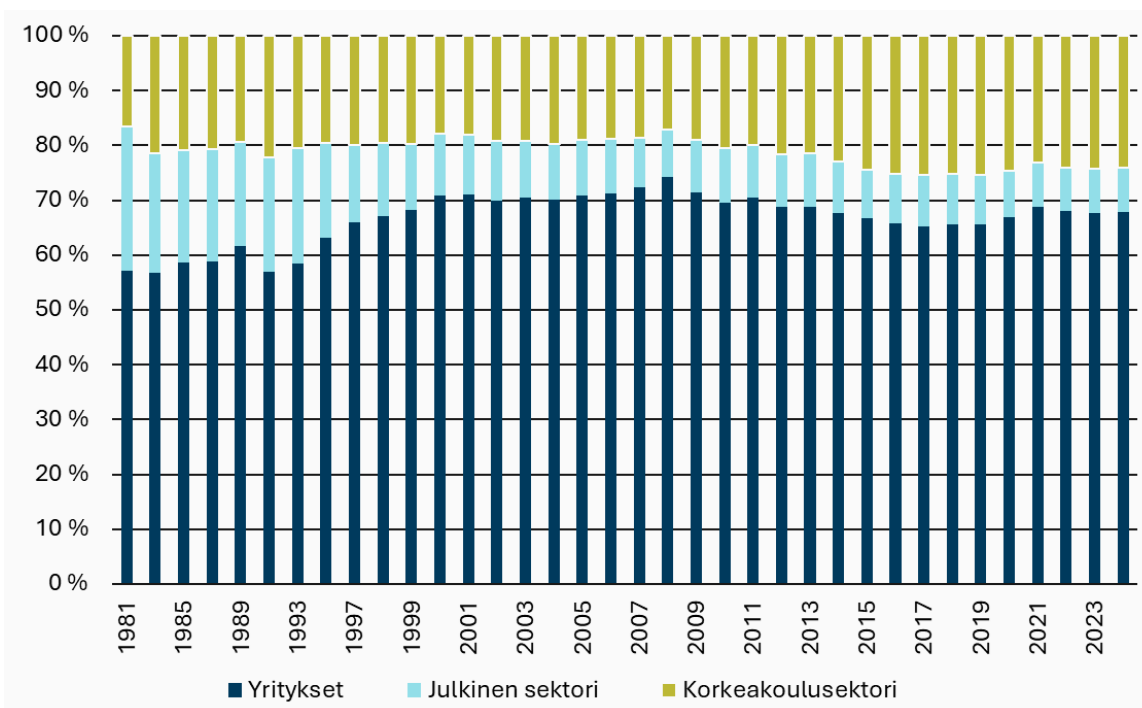
Kasvua oli etenkin korkeakouluissa ja yrityssektorilla, joiden tutkimus- ja kehittämismenot nousivat 5,2 ja 5,9 prosenttia. Julkisen sektorin tutkimusmenot nousivat 1,7 prosenttia. Kaikkiaan tutkimusmenojen kasvuvauhti oli prosenttiyksikön edellisvuotta hitaampaa. Yrityssektorin menot ovat kääntyneet selkeään kasvuun, mutta osuus (68 prosenttia) kokonaismenoista on edelleen 6,4 prosenttiyksikköä matalampi kuin 13 vuotta sitten.

T&K-menojen suhde BKT:hen vuonna 2024 oli 3,2 prosenttia nousten 0,1 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Vuonna 2025 tutkimus- ja kehittämismenojen arvioidaan kasvavan noin 500 miljoonaa euroa. Samalla BKT-osuuden arvioidaan nousevan vajaat 0,1 prosenttiyksikköä.

BKT-suhde on tärkeissä kilpailijamaissa pääsääntöisesti kasvanut tai ainakin säilynyt entisellään viimeisen reilun kymmenen vuoden aikana. Suomessa suhde laski 3,7 prosentista vuonna 2009–2010 2,7 prosenttiin vuosina 2016–2017. Esimerkiksi Ruotsin ja Suomen tutkimusmenojen BKT-suhteet olivat vielä vuonna 2014 samalla tasolla, mutta sen jälkeen Suomen menojen supistuessa Ruotsissa on ollut tasaisempi kehitys ja suhde on Suomea selvästi korkeampi eli 3,6 prosenttia vuonna 2023.

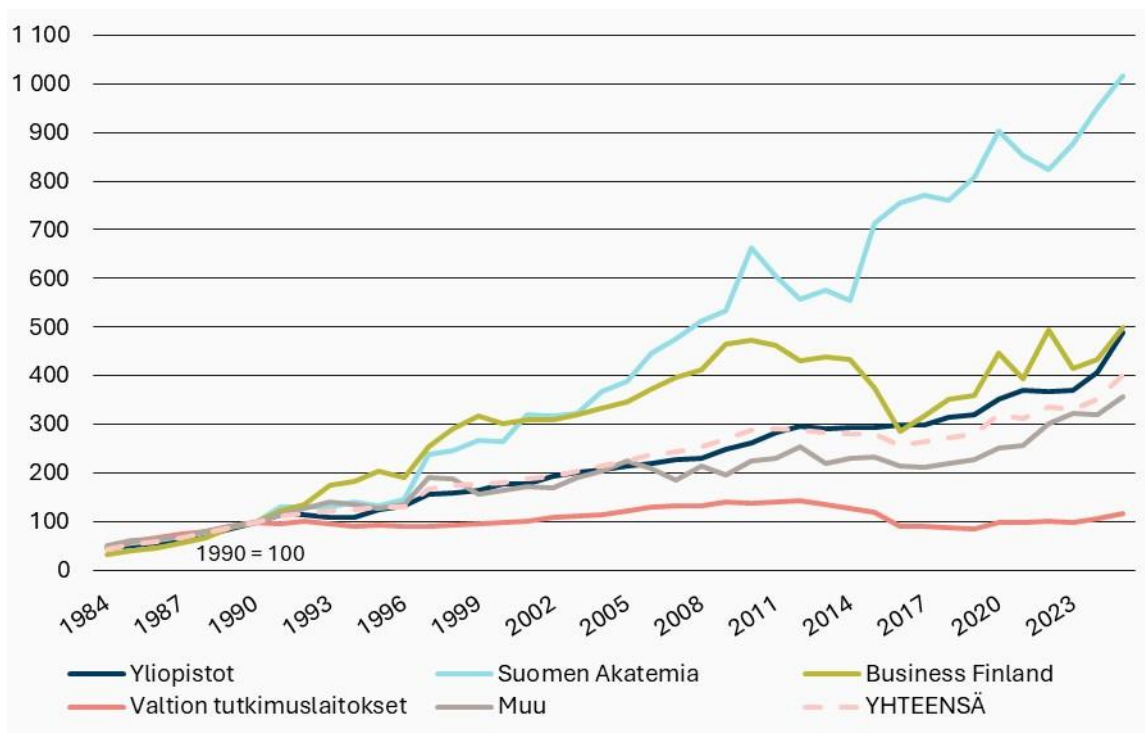
Kuvio 32: T&K-panostus suhteessa BKT:hen. (Lähde: OECD.)

Kuvio 33: T&K-menon jakautuminen sektoreiden välillä. (Lähde: Tilastokeskus.)

Tilastokeskuksen mukaan valtion budjettirahoitus kasvoi tasaisesti viime vuosikymmenen alkuun saakka. Tämän jälkeen tapahtui pientä laskua vuoteen 2016 saakka. Rahoituksen lasku tapahtui etenkin Business Finlandin kautta kulkevassa rahoituksessa. Suurinta kasvu on ollut Suomen Akatemian kautta. Osin rahoitus on siirtynyt yliopistojen perusrahoituksesta Akatemialle. Tämä on usein samalla tarkoittanut tiukempaa kilpailua rahoituksesta.

Tutkimusrahoitus nousi vuodesta 2023 vuoteen 2024 150 miljoonaa euroa (kasvettuaan noin 167 miljoonalla eurolla vuonna 2022 ja laskettuaan 54 miljoonalla vuonna 2023) ollen 2 498,7 miljoonaa euroa. Rahoituksen ennakoidaan kasvavan vuodesta 2024 vuoteen 2025 359,2 miljoonalla eurolla ollen 2 857,9 miljoonaa euroa. neljän vuoden aikana kasvua on ollut keskimäärin 155 miljoonaa euroa vuodessa. Budjetin tutkimusrahoitus on pääsääntöisesti kasvanut viime vuosina kaikkien organisaatioiden kautta.

Kuvio 34: Valtion T&K-rahoituksen kehitys budjetissa. (Lähde: Tilastokeskus.)

T&K-henkilöstö

Tilastokeskuksen mukaan T&K-tehtävissä työskenteli vuonna 2024 kaikkiaan 93 233 henkilöä, joista 41 prosenttia korkeakoulusektorilla. T&K-henkilöstön kokonaismäärä on noussut vuodesta 2017 alkaen laskettuaan aiemmin vuoden 2011 jälkeen. Vuonna 2024 henkilöstö nousi reilulla 2 600 henkilöllä.

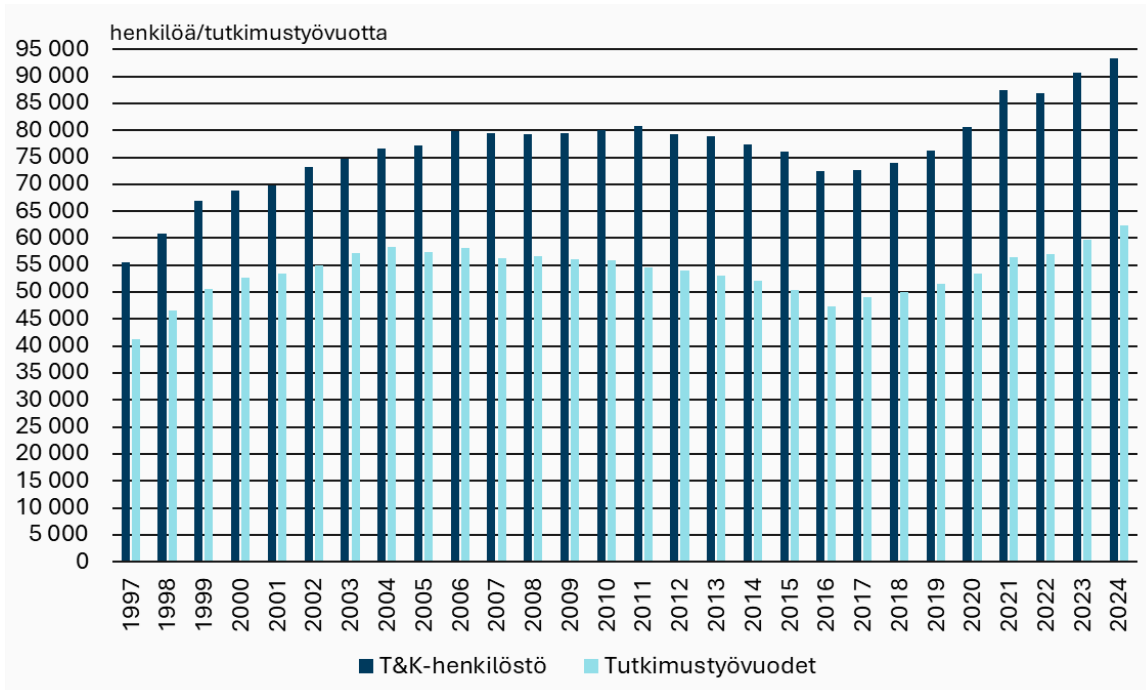
Vuonna 2024 kasvua oli muilla kuin julkisella sektorilla, jossa T&K-henkilöstö laski 1,5 prosenttia. Kasvua oli yrityssectorilla 3,1 prosenttia ja korkeakoulusektorilla 3,6 prosenttia korkeakouluissa. Naisten osuus tutkimushenkilöstöstä säilyi ennallaan ollen 36 prosenttia. Naistutkijoiden osuus vaihtelee sektoreittain, sillä yrityksissä naisten osuus oli 21 prosenttia, julkisella sektorilla 49 prosenttia ja korkeakouluissa 52 prosenttia.

Yrityssectorin T&K-tehtävissä vuonna 2024 työskenteli 47 269 henkilöä – 1 432 henkilöä (3,1 %) enemmän kuin edellisvuonna. ICT-

toimialalla T&K-henkilöstöä oli 404 (3,5 %) edellisvuotta enemmän. Teollisuudessa T&K-henkilöstön kasvu 247 tarkoitti vain prosentin lisäystä. T&K-henkilöstön lisäys perustui 10–99 henkilön yrityksiin, joissa kasvua oli 1 291 henkilöä eli 11,4 prosenttia.

T&K-henkilöstö on korkeasti koulutettua – joka viidennellä on tohtorin tutkinto – lisäksi kahdella kolmasosalla on muu yliopisto- tai ammattikorkeakoulututkinto. Tutkimus- ja kehittämistyötä tehneistä tohtoreista 67 prosenttia työskenteli korkeakouluissa, 20 prosenttia yrityksissä ja 13 prosenttia julkisella sektorilla.

Tutkimustyövuosia vuonna 2024 tehtiin kaikkiaan 62 431. Määrä nousi edellisvuodesta reilut 2 700 työvuotta eli 4,5 prosenttia. Tutkimustyövuodet nousivat käytännössä yhtä paljon kaikilla sektoreilla. Työvuosista 59 prosenttia tehtiin yrityksissä, 32 prosenttia korkeakouluissa ja 9 prosenttia julkisella sektorilla.

Kuvio 35: T&K-henkilöstö ja tutkimustyövuodet. (Lähde: Tilastokeskus.)

Yritysten innovaatiotoiminta

Yrityksistä 62 prosenttia ilmoitti harjoittaneensa innovaatiotoimintaa vuosina 2020–2022. Pienimmän kokoluokan, 10–49 henkilöä työllistävistä, yrityksistä 59 prosenttia. Keski-koisista yrityksistä, 50–249 henkilöä työllistävistä, 68 prosenttia oli harjoittanut innovaatiotoimintaa. Suurimman kokoluokan eli vähintään 250 henkilöä työllistävistä yrityksistä 82 prosenttia.

Teollisuudessa osuus oli 68 prosenttia ja palvelutoimialoilla 57 prosenttia. Kokoluokittaiset erot innovaatiotoiminnan yleisyydessä olivat teollisuudessa palvelualoja suuremmat.

Eurooppalaisessa vertailussa suomalaiset yritykset tekevät innovaatiotoimintaa yleisesti – 62 prosenttia yrityksistä. Saksalaisista yrityksistä 63 prosenttia ja belgialaisista 70 prosenttia tekee innovaatiotoimintaa, kun taas ruotsalaisista 58 prosenttia ja espanjalaisista 35 prosenttia.

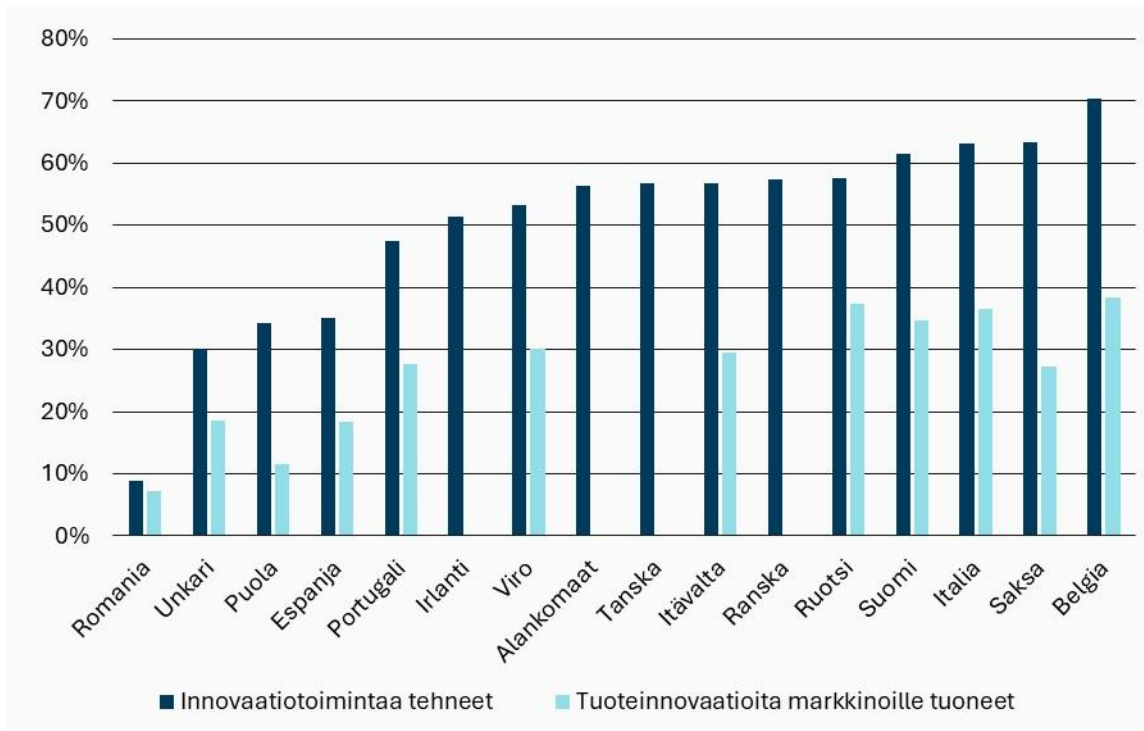
Uusia tai parannettuja tuotteita markkinoille tuoneiden osuus oli 35 prosenttia yrityksistä. Palveluihin liittyvistä innovaatioista ilmoittaminen oli tavarainnovaatioita yleisempää. Valtaosa tuoteinnovaatioita ilmoittaneista, 78 prosenttia, oli kehittänyt tuotteita itse omassa yrityksessä.

Liiketoimintaprosesseihin liittyviä innovaatioita käyttöönottoneiden osuus oli 46 prosenttia kaikista yrityksistä. Yritykset ilmoittivat yleisimmin tuotanto- ja kehittämismenetelmiin ja tieto- ja viestintäteknologiaan sekä tiedonkäsittelyyn liittyneistä prosessi-innovaatioista. Merkittävä osa, 71 prosenttia, prosessi-innovaatioita käyttöönottoneista yrityksistä ilmoitti kehittäneensä prosessi-innovaatioita omassa yrityksessä.

Yritysten yhteenlasketut innovaatiotoiminnan menot summautuiivat 7,1 miljardiin euroon vuonna 2022. Teollisuudessa innovaatiotoiminnan menoja kertyi 4,2 miljardia euroa, ja palvelutoimialojen yrityksissä yhteensä 3,0 miljardia euroa.

Innovaatiotoiminnan kokonaismenoista 72 prosenttia oli yritysten oman tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoja, 12 prosenttia yritysten tilaaman tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoja ja loput 16 prosenttia muita innovaatiotoiminnan menoja innovaatioiden kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa tehdystä innovaatiotoimintaan liittyneestä yhteistyöstä raportoi 18 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista.

Kuvio 36: Innovaatiotoimintaa tehneiden yritysten osuus 2020–2022. (Lähde: Eurostat.)

AJANKOHTAISTA ALAN TUTKIMUKSESTA

Kasvatus-, koulutus- ja tutkimusalaan ja -politiikkaan liittyvää tutkimus- ja selvitystoimintaa tekevät muun muassa Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto, Helsingin yliopisto, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Opetushallitus,

Valtion talouden tarkistusvirasto sekä lukuiset yksittäiset tutkijat ja pienemmät tutkimusryhmät.

Seuraavassa neljä nostoa ajankohtaisesta tutkimuksesta.

Koulutukseen panostaminen tasaa matalan syntyvyyden vaikutusta – jopa ilman lisärahoitusta

Suomen syntyvyys on vajonnut nopeasti ja väestön ikääntyminen kiihtyy. Työikäisten osuus väestöstä pienenee, mikä nähdään yleensä uhkatekijäksi yhteiskunnan taloudelliselle kestävyydelle.

Kokonaishedelmällisyysluku on laskenut koronaepidemiaa edeltävien vuosien tasosta (1,45) noin 1,3:een. Suomessa matala syntyvyys on todennäköisesti tullut jäädäkseen. Yhteiskunnan on välttämätöntä löytää keinoja sekä vaikuttaa että sopeutua väestörakenteen muutoksiin.

Hyvin matalan syntyvyyden haitallisia talousvaikutuksia voidaan merkittävästi lieventää investoimalla koulutukseen. Koulutustason nostaminen parantaa työn tuottavuutta, mikä kompensoi työvoiman pienempää kokoa.

Investointi on mahdollista toteuttaa ilman lisärahoitusta, sillä koulutettavat ikäluokat pienenevät. Jos säästävät rahat käytettäisiin koulutamaan ikäluokat nykyistä korkeammin, se tarkoittaisi yli vuotta lisää koulunkäyntiä lasta kohden.

Näin saataisiin kompensoitua merkittävä osa syntyvyyden alenemisen pitkän aikavälin talousvaikutuksista. Väestön koulutustason nostaminen parantaa työn tuottavuutta. Koulutuksen hyöty yhteiskunnalle on niin suuri, että se kompensoi työvoiman pienenevää kokoa.

Tutkimuksessa käytettiin ETK:n ELSI-mikrosimulointimallia. Taloudellisen kestävyyden mittareina käytettiin bruttokansantuotetta henkeä kohti, palkkasummaa ja eläkemenoja suhteessa palkkasummaan.

Koulutukseen panostaminen tasaa matalan syntyvyyden vaikutusta – jopa ilman lisärahoitusta. Myrskylä, Mikko; Hellstrand, Julia; Lappo, Sampo; Lorenti, Angelo; Nisen, Jessica; Rao, Ziwei; Tikanmäki, Heikki. FLUX, Tietoa päätöksenteon tueksi, 5/2024.

Opiskeluperusteisen maahanmuuton viimeaikainen kehitys

Opiskeluperusteisten ensimmäisten oleskelulupien määrä lähti vuonna 2021 runsaaseen kasvuun. Kumpanakin vuonna 2023 ja 2024 niitä myönnettiin noin 12 000, kun 2010-luvun lopulla määrä oli noin 5 000 vuodessa. Suurin osa kasvusta on tullut korkeakoulututkintoa varten myönnettyistä oleskeluluvista, joiden tarkasteluun tässä raportissa keskitytään.

Vuonna 2024 korkeakoulututkintoa varten oleskeluluvan saaneista kaksi kolmasosaa oli Etelä-Aasian maiden kansalaisia. Tulijat ovat aiempaa vanhempia, ja yhä useammalla on perheenjäseniä mukanaan. Opiskeluperusteisten oleskelulupien vaikutus maahanmuuton kokonaismäärään siis kertautuu perheenjäsenten kautta.

Viime vuosina korkeakouluopintoja suorittamaan tulleet ovat hakeutuneet vähän aiempaa useammin ammattikorkeakouluopintoihin, mutta tulijat jakautuvat melko tasan niiden ja yliopisto-opintojen kesken. Suoritettavat yliopistotutkinnot ovat pääasiassa kaksivuotisia maisterintutkintoja. Lähes puolet tulijoista opiskelee tekniikan aloja tai ICT-alaa. Terveys- ja hyvinvointialojen suosio on kuitenkin kasvanut suhteessa paljon.

Oleskeluluvalla korkeakoulututkintoa opiskelevat suorittavat enemmän opintoja lukuvuotta kohti ja valmistuvat nopeammin kuin muut

opiskelijat. Ero alkoi syntyä kuitenkin vasta lukuvuodesta 2018–2019 alkaen. Elokuussa 2017 tai myöhemmin opintonsa aloittaneet kolmansien maiden kansalaiset ovat joutuneet maksamaan lukuvuosimaksuja, vaikka moni heistä onkin saanut korkeakoulujen myöntämiä avustuksia maksujen kattamiseen.

Oleskeluluvalliset työskentelevät harvemmin ja saavat vähemmän palkkatuloja kuin muut opiskelijat. Suurin osa tulijoista myös edistää opintojaan. Opiskeluperusteiselta oleskeluluvalta työluvalle vaihtaminen ennen valmistumista on kuitenkin ollut kasvava ilmiö, mutta niin tekeminen ei välttämättä tarkoita opintojen lopettamista. Oleskeluluvan perustetta vaihtamalla on nimittäin voinut välttyä lukuvuosimaksuilta.

Suomalaisiin korkeakouluihin kolmansista maista hakeneiden määrä romahti vuonna 2025, mihin lienee vaikuttanut hakemusmaksun käyttöönotto. Korkeakoulupaikan vastaanottaneiden määrä säilyi kuitenkin suunnilleen vuoden 2024 tasolla. Opiskeluperusteinen maahanmuutto näyttää siis vuonna 2025 pysyvän korkealla tasolla. Muutoksia voi kuitenkin olla tiedossa: syksyllä 2026 tai myöhemmin opintonsa aloittavien kolmansien maiden kansalaisten lukuvuosimaksujen pitää olla täyskätteellisiä, ja maksujen kiertämistä pyritään estämään.

Opiskeluperusteisen maahanmuuton viimeaikainen kehitys. Toikka, Max; Alasalmi, Juho; Korpela, Heikki; Seppä, Meeri. VATT, Datahuone-raportti 2/2025.

Ulkomaalaisten keksijöiden rooli suomalaisessa teknologiakehityksessä

Suomalaisten vuosina 2011–2021 Euroopan patenttinvirastolta ja Yhdysvaltain patentti- ja tavaramerkkivirastolta hakemista patenttiedoista ilmenee, että ulkomaisilla keksijöillä ja kansainvälisellä yhteistyöllä on ollut merkittävä rooli suomalaisessa teknologiakehityksessä. Tarkastelujakson aikana suomalaisten patenttihakemuksissa oli mukana keksijöitä 68 eri maasta, ja ulkomaalaisten keksijöiden osuus näissä hakemuksissa on kasvanut koko 2010-luvun ajan. Vuonna 2021 haetuista patenteista 60 prosentissa oli mukana ulkomalaisia keksijöitä, ja yli viidesosassa oli sekä suomalaisia että ulkomaisia keksijöitä. Yhdysvallat on ollut Suomen tärkein innovaatioyhteistyömaa, mutta myös Saksa, Ruotsi ja Kiina

ovat olleet merkittäviä kumppaneita patenttitoimijoiden ideoiden kehittämisessä.

Tarkasteltaessa patenttihakemuksia teknologia-aloittain korostuu erityisesti ICT-teknologiaa sisältävissä hakemuksissa ulkomailta työskentelevien ja ulkomaalaisten keksijöiden osuus. Suomessa asuvia maahanmuuttajakeksijöitä on ollut mukana yli viidenneksessä ICT-patenttihakemuksista. Myös muiden teknologia-alojen hakemuksissa maahanmuuttajien osuus on kasvanut: Yhdysvaltain patentti- ja tavaramerkkiviraston hakemuksissa yhdeksästä prosentista 17 prosenttiin ja Euroopan patenttinviraston hakemuksissa 18 prosentista 23 prosenttiin.

Ulkomaalaisten keksijöiden rooli suomalaisessa teknologiakehityksessä. Koski, Heli. ETLA, Muistiot 138, 2024.

Mikä on tutkintotodistuksesi tuotto?

Tutkimuksessa tarkastellaan eri koulutusasteilta, -sektoreilta ja -aloilta valmistuneiden 35–40-vuotiaiden suomalaisten välisten tuloerojen kehitystä vuosina 2015–2023. Tulokset perustuvat regressioanalyysiin, joissa kontrolloidaan laajaa taustamuuttujien joukkoa, mukaan lukien henkilöiden perhetaustaa ja peruskoulumenestystä. Tulosten mukaan koulutustason nosto näyttäytyy edelleen keskimäärin erittäin tuottavana investointina

yksilöiden näkökulmasta, ja eri koulutusasteilta valmistuneiden välisten tuloerojen havaitaan jopa kasvaneen merkittävästi vuoden 2017 jälkeen. Koulutusasteiden tulopreemiot ja niiden muutokset vaihtelevat kuitenkin runsaasti koulutusalan mukaan. Havainnot korostavat koulutusalan valinnan tärkeyttä yksilöiden tuloja määrittävänä tekijänä sekä koulutuksen tuottoihin liittyvän tutkimustiedon ajantasaisuuden merkitystä.

Mikä on tutkintotodistuksesi tuotto? Koulutusasteiden, -sektorien ja -alojen väliset tuloerot 2015–2023. Suhonen, Tuomo; Villanen, Juuso. Labore, Analyysi 2025/6.

Sivistysala ry • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
p. 09 1728 5700 • www.sivista.fi